Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:o 38 (1810). 34:E ÅRG. LÖSNUMMER 35 ÖRE. UPPLAGA A.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 18 SEPTEMBER 1921.

HUVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR: EBBA THEORIN.

IDUNS BARNAVÅRDSVECKA 6–13 OKTOBER

TIDNINGEN ANORDNAR I SAMRÅD MED RÖDA KORSET EN UPPLYSNINGSVECKA I SPÄDBARNSHYGIEN.

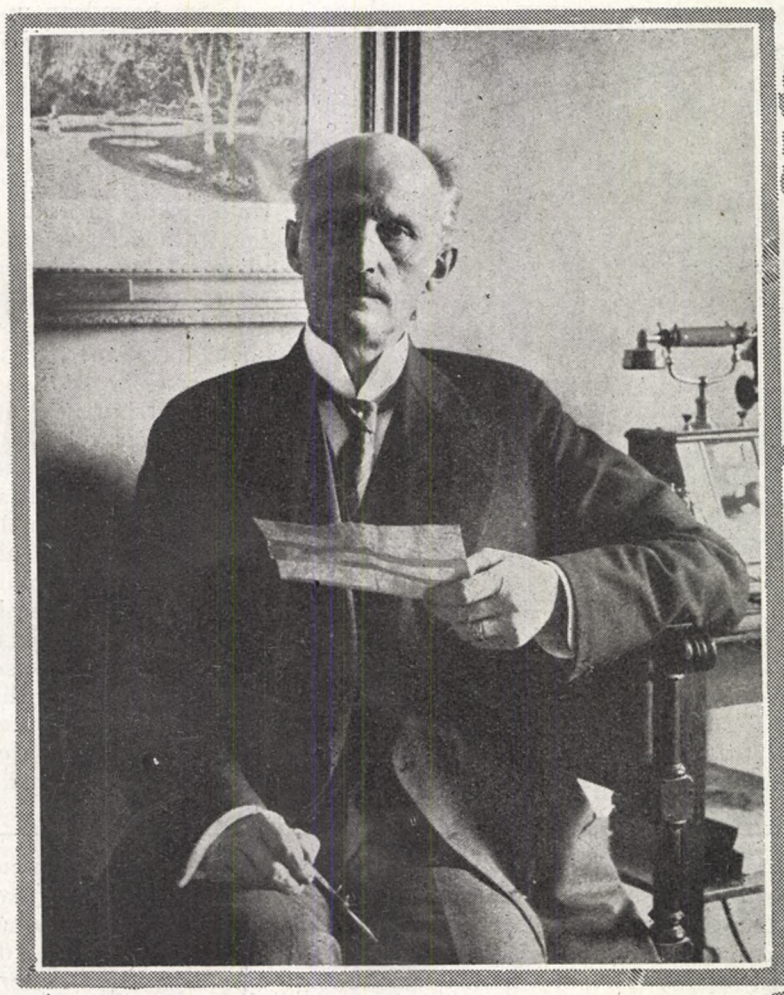

Prins Carl, ordf. i Svenska Röda Korset. Foto speciellt för Idun.

Arkitekten David Blomberg, utställningens arrangör.

Iduns spädbarnsveckas lokal, Konstakademien.

D:r Adolf Lichtenstein.

Rödakorssköterskan fröken Gerda Widegren

D:r Arthur Fürstenberg.

Rödakorssköterskan fröken Nanna Rosenblad.

Sekreteraren i Röda Korsets allmänna hjälpkår fröken Ingrid Sundström.

DET BÄSTA FÖR BARNEN — DET blir mer och mer parollen i vår tid. Känslan för det växande släktet har kanske aldrig varit djupare, ansvaret för dessa små, som en gång bli den nya mänskligheten,

SÉBASTIEN VOIROL — EN FRANSK DIKTARE, SOM ÄR SVENSK

EN PRESENTATION FÖR IDUN AV MARIKA STJERNSTEDT.

FRAMFÖR MIG LIGGER EN HELT elegant liten volym, papper av en kvalitet, man numera endast ytterligt sällan får se, alltigenom förstklassig utstyrsel. På titelbladet står: La philosophie nestvedienne. Författarens namn är Sébastien Voirol. Boken har kommit i mina händer som många andra franska böcker: jag har läst en fördelaktig eller intresseväckande anmälan av den i min franska tidning och rekvirerat den från min bokhandlare i Paris — där jag, i förbigående sagt, betalar den efter verkligen gällande kurs och icke efter den svenske bokhandlarens fantasikurs. I fråga om Sébastien Voirols bok har emellertid ett särskilt plus av nyfikenhet avgjort min rekvisition: jag känner nämligen författaren. Jag har gjort hans bekantskap vid en soirée hos litterära vänner i Paris för ett par år sedan, och ehuru hans namn sedan dess varit försvunnet från min horisont, hade jag inte glömt bort det.

På soiréen i fråga hade värden i huset kommit fram till mig med en lång blond herre, vilken han presenterat som diktaren Sébastien Voirol, varpå han tillagt: — M. Voirol är en landsman till er.

— Är det sant? frågade jag litet förvånad på svenska.

Det var sant.

Och kanhända kan det intressera en och annan här i Sverige att erfara hur denne vår landsman icke blott, som så många andra, tillbringat sitt liv i Paris och dit förlagt sin arbetsverkstad, utan helt och hållet gått upp i livet där, samt tillägnat sig språket så, att han helt kan räknas bland landets egna diktare. Frankrike har för honom blivit ett andra fosterland i vidsträcktaste mening: han bär ett franskt namn, är fransk medborgare och har ett franskt ämbete, han fungerar som sekreterare vid Parisoperan, eller som det officiellt heter, Académie nationale de Musique et de Danse. Men svensk förblir han ju likväl alltid; han är svensk på fäderne och möderne och svensk genom uppfostran i ungdomsåren. Och för sitt gamla fädernesland hyser han fortfarande varm tillgivenhet, om han också numera endast rätt illa uttrycker sig på dess språk.

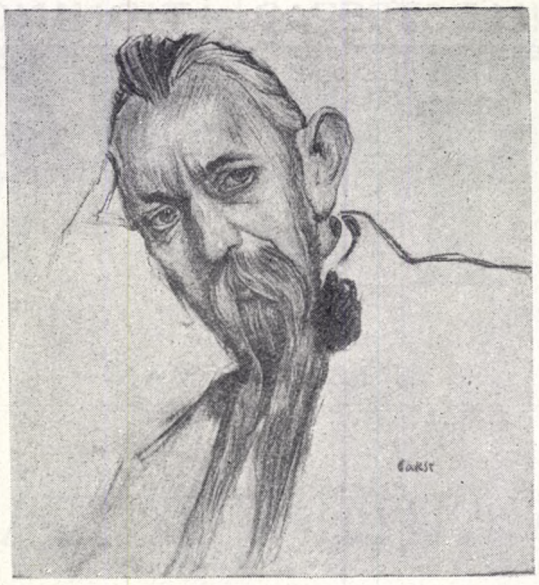

Sébastien Voirol. Efter en teckning av Bakst.

Makarna Voirol's sommarstuga vid franska kusten, där författarskapet kan bedrivas i största avskildhet från yttervärlden.

Sébastien Voirol, eller Gustaf Henric Lundquist, föddes i Ystad 1870, där hans far, av en känd Varbergssläkt, var rådman och riksdagsman. Modern hette Sundborg och var dotter till en kyrkoherde S. i Ulricehamn. Den unge Lundquist gick i skola och avlade mogenhetsexamen i Vänersborg, där han bl. a. hade Fredrik Nycander till kamrat. Redan under dessa år hade hans livliga språkintresse vaknat. I franska hade han haft den utmärkte läraren, sedermera rektor, Olof Örtenblad. Själv utgav han en svensk översättning av den första esperanto-grammatikan och har även skisserat upp grundlinjerna för ett världsspråk av egen uppfinning, »la casuela», byggt på spanskan. Ehuru vittra intressen icke saknas i hans fädernemiljö — en av faderns intima vänner var Talias Qualis — låg hans håg från början mindre, säger han själv, åt konstfrågor än åt rena språkfrågor.

Litterär böjelse spåras dock också snart. Sin första beundran uppger han sig ha haft för Victoria Benediktson. Om den gamle Talis Qualis säger han däremot, att han väl kommer ihåg »cet aimable vieillard», men aldrig kunde lära sig dela faderns kärlek till dennes poesi. Under skolåren, vid 13—17 års ålder, influeras gossen av den då bland ungdomen i Sverige rådande Lennstrands- och Giftasentusiasmen. Man lever i fullaste 80-tal, och han lever med. Han sitter om kvällarna beskedligt i aftonsången i Vänersborg, i den enda avsikten att efter dess slut, ute i sakristian, av sin onkel, pastorn, tigga sig till medel att litet senare besöka teatern och där göra bekantskap med den av alla »rättsinnade» så skarpt fördömda moderna repertoaren. Det svenska 80-talets jäsning skulle dock icke för den blivande, som vi skola se, framförallt estetiskt betonade franske diktaren, resultera i några radikala skrifter, utan tills vidare huvudsakligen blott i ett obändigt begär efter rörelse och omväxling, närmast resor.

---

aldrig starkare än nu. Vad vårt folk gjort för det härjade Europas barn och »våra egna krigsbarn» ligger så nära för minnet, att det ej behöver uppräknas. Trots all denna ansvarskänsla finns det dock, såsom en framstående barnläkare i Stockholm nyligen uttalade offentligt, ett område, där det ännu i ganska vida kretsar råder mycken okunnighet och många sega, svårutrotliga fördomar. Det är spädbarnshygienens fält. Åtskilligt har gjorts i Sverige för att verka för en rationellare spädbarnsvård, vi ha en hel del utmärkta barnavårdsinstitutioner, men ännu kräves det mycket upplysning och verksam propaganda för att lärorna om en sund vård under människobarnets första, farofullaste år, skola tränga igenom överallt.

För att bidraga till upplysningen på detta område, som är av en så oerhörd vikt för vårt land, har Idun i samråd med Röda Korset beslutat organisera en upplysningsvecka i spädbarnshygien. Denna vecka kommer att hållas den 6—13 oktober i Stockholm och skall omfatta dels en utställning, dels praktiska demonstrationer, dels föreläsningar av våra främsta barnläkare, såsom doktor Arthur Fürstenberg och d:r Adolf Lichtenstein, samt även rundturer på olika barnavårdsinstitutioner.

I den kommitté, som ordnar spädbarnsveckan, sitta jämte Iduns redaktion två representanter för Röda Korset, nämligen sekreteraren i Svenska Röda korsets allmänna hjälpkår fröken Ingrid Sundström, och Rödakorssystern fröken Nanna Rosenblad samt i egenskap av teknisk arrangör av utställningen den uppskattade experten på detta område, arkitekten David Blomberg.

Utställningen kommer att hållas i Konstakademiens lokaler vid Fredsgatan och omfatta alla möjliga föremål, som äro »det bästa för barnet»: barnkläder, möbler, olika näringspreparat, mjölkblandningar o. s. v. I samband med utställningen kommer Rödakorssystern och barnmorskan fröken Gerda Widegren att praktiskt — med lämpliga dockor som åskådningsmaterial — demonstrera hur ett spädbarn bör hanteras för att man skall kunna tala om rationell vård, vilka kläder som äro mest praktiska etc. Hon kommer säkert att få en talrik och intresserad publik. Som utställningen har en utpräglad social karaktär och meningen är att göra propaganda för enkla, praktiska ting kommer det icke att läggas an på onödig lyx. I enlighet med tidens krav komma de utställda föremålen att gå i enkelhetens och förnuftighetens tecken. Utställningen blir konstnadsfri för allmänheten.

Alla affärsfirmor eller enskilda, som önska delta i utställningen torde hänvända sig till Iduns redaktion, Mästersamuelsgatan 45, A. T. 9803, Riks 8660. Anmälningar måste vara redaktionen tillhanda senast den

(Forts. sid. 874.)

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi m. m. Beställningsavd. för klädningar och lingerie. Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.

Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Textilavdelningen.

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika.

EMMY KYLANDER.

— Allt jag för övrigt minns av svensk diktning från min barndom, säger han själv med ett litet småleende, är dessa rader: »Från Nova Semblas fjäll till Geylons brända dalar, varhälst en usling finns, är han min vän, min bror.»

Emellertid kommer han till universitetet i Lund och ligger där en kort tid. Bland kamrater därifrån nämner han bl. a. Fredrik Vetterlund. Men snart är han redan på väg vidare. Han kommer till Stockholm, börjar medarbeta i några tidningar och synes ha tillhört kretsen av unga litteratörer eller litteratörämnen kring Jörgen. En viss excentricitet spårar man ur uppgiften, som M. Voirol ger om sig själv, att han redan nu en första gång ändrade sitt namn, så att han under denna period alltid kallade och skrev sig G. Henriclundquist. Kring 1890 gav han sig emellertid av till Paris, ännu blott 20-årig, och nu börja de egentliga reseåren: med Paris som huvudkvarter genomströvar den unge mannen hela Europa och norra Afrika. Från 1895 daterar namnet Sébastien Voirol, som betecknar hans definitiva beslut att adoptera Frankrike som andra fosterland. Och numera känna endast Voirols intimaste vänner hans ursprung, av vilket han ingalunda gör någon hemlighet, men vilket han småningom fått allt mindre anledning påminna om, då han mer och mer helt gått upp i sin franska miljö, samt där, 1901, gift sig med en syster till de i Paris, bl. a. som skapare av Champs-Elysées-teatern kända arkitekterna bröderna Perret.

I stort sett har Sébastien Voirols hela litterära karriär ju gjorts i Frankrike. Han debuterade där som översättare av Niels Lyhne från danskan och kom snart in i pressen som författare av litterära kritiker och essayer. Hans första rådgivare och vän i Paris' vittra värld var den älskvärde och allmänintresserade Alphonse Daudet. Senare var han en tid privatsekreterare hos Paul Adam. Han betecknar själv såsom de första böckernas andliga fäder: Flaubert, Baudelaire, Villiers de l'Isle-Adam. Det förefaller vid en flyktig bekantskap — jag har icke haft tillfälle till mer — som om Sebastien Voirols genius skulle vara av en tämligen eklektisk karaktär. Han har under årens lopp försökt sig på olika stilarter, ända till de mest ultramoderna av idag, såsom framgår av nedanstående provbit ur en dikt, Palimpseste, lånad ur en snart utkommande diktsamling:

En pourpre pure
Porphyrio
y nul en élider
quid venus explicat
and alma sœur
une perle
proche
ramure
ramage ès oiseaux
el carambouli rompu
toi qui me tiens tant actomyre
que Lesbos ressuscite
et pour mangiar ta chair
inclus extase et secouru en songe
citron cithare
à punto delgada
sagacité des longs sommeils
etc.

Som man ser, icke så alldeles lättillgänglig poesi för vanliga dödliga! Och en enkel uppräkning av några bland verkens titlar ger samma blandade intryck: Sèr de Sèrandib, l'Eden, Augurales et Talismans, Tahi-nui, Les sandales aux larmes, o. s. v. Som sina största framgångar betecknar Voirol Le sacre du printemps, ett diktverk inspirerat av Strawinsky och Nijïnski, med ett ord, av den moderna ryska danskonsten, samt La tragédie de Salomé, som uppförts av de båda berömdheterna Ida Rubinstein och de Max. Samtliga verk ha framträtt i små exklusiva upplagor, några av dem endast till mycket höga priser och med illustrationer av tecknare en vogue. I korthet och i huvudsak kan Voirols författarskap betecknas såsom berättelser eller sagor med en viss filosoferande tendens; L'Eden är en rekonstruktion av det gamla Egypten i samma mening som Flauberts Salammbô är det av det forna Carthago. Le sacre du printemps är ett drama i simultaneistisk form, d. v. s. de olika rollerna deklameras av sina innehavare på en gång, två eller flera, så att varje mening i vanlig mening med tal och svar försvinner ur verket och den rätta meningen, eller låt oss kanske säga skönhetsintrycket, får sökas — så gott sig göra låter — i massverkan. Jag har tyvärr icke begagnat något tillfälle att se (eller åhöra) något simultaneistiskt skådespel; men jag har verkligen träffat beundrare av genren, som hör hemma i vissa hyperestetiserande franska litteraturkretsar. På en icke-initierad gör denna modernism, jag måste bekänna det, ett föga fruktbart intryck.

Hellre övergår jag härmed till Voirols senaste prosabok, den redan i inledningen till min artikel nämnda Philosophie nestvedienne, vilken anknyter till andra sidor av hans produktion, och där man under alla omständigheter kan beundra den eleganta, kyligt spirituella stilen, där böjelsen för en fint ironisk paradox ofta gör sig lyckligt gällande.

Berättelsen, hållen i jag-form och figurerande som en viss Sir James Colds enda efterlämnade skönlitterära manuskript, återger två resenärers sammanträffande på den turkisk-bulgariska gränsen, där de händelsevis hamnat bredvid varandra i en kolerakarantän någon gång för länge sedan. Boken är jämt 100 små sidor lång. Den som tänkes berätta, Sir James Cold alltså, är en ännu helt ung man; den andre, äldre, presenterar sig som herr Ulric Nestved, men hans verkliga namn, vilket han småningom avslöjar, är Rosencrantz; han uppger sig vara född på Antillerna och tillhöra en adelssläkt från det forna Estland. I dessa detaljer ligger det enda, som direkt skulle kunna peka på författarens nordiska antecedentia. Vi få ingenting mer veta om herr Nestved, annat än att han inga pengar har, men bedriver affärer, och när historien slutar, har han av sin karantänskamrat lånat en icke så obetydlig penningsumma, som denne aldrig mer får se röken av. Den bedragne låter dock lätt trösta sig vid minnet av den angenäma samvaron, under vilken vännen Nestved under en nästan oavbruten monolog meddelat en massa strödda livsnihilistiska maximer, hälsosamma ur synpunkten att en fullständig brist på tro, illusioner och förväntningar vore det bekvämaste och lättaste bagaget i tillvaron. Herr Nestved illustrerar sin livsåskådning — om man så kan kalla den — med historietter ur eget erfarenhetsförråd, och den unge interlokutören, som framförallt blivit omsorgsfullt varnad för kvinnorna, men omedelbart efter skilsmässan från Nestved skyndat att knyta ett kärleksförhållande, står vid bokens slut alltjämt i tacksam och road förbindelse med den från alla konventioner — även den att betala skulder — frigjorde kamraten. »Då och då, två eller tre gånger om året, skriver Nestved alltjämt till mig», meddelar han.

Och sedan?

Och sedan var det ingenting mer.

Boken slutar så, boken är ingenting vidare. En intellektuell fantasi.

Om sig själv säger dess författare:

— »Jag skriver aldrig mer annat än för mitt eget nöje.» Och ur hans Philosophie nestvedienne får man också starkt intrycket att ha att göra med en finsmakare, en litterär egoist — icke egocentriker, som är en annan sak — en estetisk ensling.

Själv talar han om att han långt mer än fransmännen begagnar sig i sin poesi av alliterationen: »Det torde väl vara en rest av mitt ursprung.» Men då han tillägger: »Jag avskyr rimmet», har han redan därmed lämnat hemmamarken. Han är för övrigt, säger han vidare, övertygad om att den franska litteraturen är överlägsen alla andra länders, men detta icke på grund av genialiteten hos dess mest omskrutna storheter, utan på grund av de hos massan av dess mindre illustra skriftställare och poeter vanliga egenskaperna. Dock behärskas han isynnerhet av en lidelsefull beundran för de ryska konstnärerna, dels Dostojevski, men även — de räknas upp sida vid sida! — koreografiska artister som Nijïnski och Anna Pavlova. Herr Voirol har också lärt sig ryska, och hans intresse för den koreografiska konsten kan sägas ha lett honom fram till rangen för närvarande av Paris' förste koreografiske kritiker. På denna punkt, dansen, är han entusiastisk. Däremot, tillägger han genast, så att det ej kan bli något missförstånd, på tal om konstprestationer har han intet intresse till övers för dramatiska verk eller för skådespelare, såsom en Sarah Bernhardt, en Réjane, Coquelin, etc. »Andrahands konst — oäkta!»

Sedan omkring 1914 producerar Sébastien Voirol endast föga, utom regelbundna kritiska artiklar; hans tid är helt upptagen av verksamheten vid Académie Nationale de Musique et de Danse. Han är på väg att växa fram till en figur i Tout-Paris. Av den lycka han gjort och ännu kan komma att göra ute i världen, som vi här hemma säga, kan det gamla fosterlandet icke taga så stor ära åt sig. Han har lätt funnit sin väg »från hemmets dörr» och gått den vägen utan hjälp hemifrån. »Saknar ni ingenting svenskt?» frågar jag. — »Nej,» svarar han lika uppriktigt som osentimentalt, »det enda skulle då vara riktigt goda smörgåsar, som äro oanträffbara i Frankrike — och så den härliga obrutna vintersnön!»

Men i samma drag kan han dock icke låta bli att uttrycka sin glädje över att åter få den känning med gamla hemlandet, som en artikel i Idun kan medföra, och det förefaller som om han icke heller helt och hållet skulle vara okunnig om Iduns plats hos oss, ty med en uppenbar vilja att visa artighet mot dess läsekrets, som han tydligen förmodar vara mest damer, ber han:

— Ack, skriv för all del som en vacker avslutning, att jag inte vet någon människa med bättre omdöme än min hustru. Jag följer alltid och under alla förhållanden hennes råd.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

ON REVIENT TOUJOURS... AV EINAR ERIX

DET VAR INTE FRÅGA OM ATT han ej var en handlingens man. Tvärtom, han stod mitt uppe i dagens stora strider både i sitt yrke och på politikens vädjobana. Han tillhörde den kommunala representationen i sin stad, och han var livligt verksam även i den allmänna politikens dagsstrider. Som ledande, lokal kraft inom den politiska sammanslutning, han tillhörde, var det han, som fick bära — och gärna bar — tungan av det organisatoriska arbete, som krävdes för att man skulle också på den sidan hålla jämna steg med den livliga verksamhet, de konkurrerande partierna utvecklade. Dessutom skötte han sin advokatbyrå, som han på ett par tre år arbetat upp till att vara stadens mest ansedda, samtidigt som han skapat sig personligen ett namn som framstående advokat. När man dessutom får veta, att han nätt och jämnt till levnadsåldern nått de 35, bör man ha fått fullgiltig motivering till det inledande påståendet i denna framställning.

Men vid sidan av denna handlingskraft, denna praktiska duglighet var nedlagt hos honom ett drömmande element, som också ville komma till sin rätt och få näring. Mitt under dagarnas livliga verksamhet på skilda områden höll han visserligen detta element isolerat från den del av personligheten, som togs i anspråk av de juridiska, de politiska, de kommunala göromålen med deras nyktra karaktär och deras exakta detaljarbeten. Men det behövdes ej alltför stora impulser för att drömmarepersonligheten skulle kopplas till och de nyktra synpunkterna bli mer eller mindre fantasibetonade. Ett fall inom hans juridiska praktik, en personlig upplevelse, en politisk eller kommunal idé kunde i ett obevakat ögonblick utlösa en fantasiens aktivitet hos honom, vilken han med verklig kraftansträngning fick gripa in mot för att få avhyst — för tillfället. Eljes gjorde han ej våld på denna yttring av sin personlighet. Tvärtom ansåg han den vara sitt bättre jag, högst förtjänt av att noggrannt vårdas och odlas. Väl inne hos sig själv, borta från de verklighetsstrider, han dock icke desto mindre älskade som ett för jämvikten nödvändigt komplement till det andra, gav han fantasimänniskan vad henne tillkom och bar näring till drömmaren. Den lilla ungkarlsvåningen var inredd med en urskillning, i vilken hans fantasi tagit sig gott spelrum.

Med den ställning, han innehade, och den verksamhet, han utövade, följde ett ganska stort umgänge. Om orsaken till att han ej bildat familj visste man ingenting. På intet sätt visade han heller några avsikter att fylla denna lucka, den enda man bland hans umgängesvänner ansåg hans liv ha.

Nu var han en morgon färdig att gå ned till sin byrå. Det var tidigare än vanligt. Han hade nämligen på förmiddagen ett intressant mål och skulle före sin inställelse i rätten än en gång gå genom några handlingar i saken. Han var redan i dörren, när han plötsligt erinrade sig något, han glömt. Han återvände in i sitt arbetsrum, lade från sig rock och hatt, öppnade en sekretär och började söka bland papperen i lådorna.

Han fann snart vad han sökte. Men i hastigheten hade han kommit att dra ut en liten sidolåda, som kom honom att sjunka i betraktelser. Ur lådan tittade mot honom ett porträtt ovanpå en liten brevpacke, buntad med ett smalt, rött sidenband. Han lade den framtagna handlingen i portföljen, tog upp porträttet och sjönk ned i en stol framför sekretären. Av den brådska, med vilken han nyss öppnat sekretären och sökt efter papperet, fanns inte kvar hos honom ett spår, sedan han fått fotografiet i handen. Länge blev han sittande alldeles orörlig med ögonen på detta. Liksom i distraktion tog han sedan med andra handen upp brevbunten. Därefter såg han ömsom på kortet, ömsom på det lilla brevpaketet. Det översta kuvertet vände sidan med adressen uppåt. Och där stod med en liten, snabb kvinnostil hans namn och en gata med ett för honom välkänt namn på söder i Stockholm. Kandidaten stod det. Och gatan var en liten, föga känd gata. Han hade aldrig hört dess namn, hade inte vetat, att gatan fanns, innan han själv en gång av någon ödets slump kommit att bo där. Och dock hade just den gatan sedan blivit en så intim bekant. Ingen av de många gator i Stockholm, vid vilka han bott, hade för honom blivit vad denna lilla, obemärkta gatstump, vars existens var obekant för de allra flesta, varit under de månader han bott där. Länge hade han inte haft den adressen, men tiden hade blivit desto mera minnesrik. Varje gång han numera fick se namnet på gatan — och det var uteslutande när något gammalt brev till honom kom upp ur gömmorna, gatan var nämligen fortfarande lika anspråkslös och skyltade aldrig med sitt namn inför offentligheten — vecklades det upp för honom som en film av scener från den lilla gatan och från det anspråkslösa huset vid densamma.

Brevet, som låg överst i bunten, var det första han mottagit från henne. Därunder följde i kronologisk ordning alla de andra. Han visste så väl, vad det stod i det första. Det var bara ett par ord: tack, jag skall gärna komma. Vilket glädjebudskap hade inte detta varit för honom en gång!

Han såg sig själv därinne i det låga rummet med eftermiddagssol syssla med att göra i ordning en liten supé, sådan man kunde duka den då i sitt anspråkslösa rum, när man var ett par och tjugu år och ville göra det riktigt aptitligt för den man väntade. Och han såg den lilla gumman, värdinnan, hjälpa sig. Det var ett riktigt praktexemplar till gumma, förstående och hjälpsam som ingen. Utan tvekan hade han kunnat inviga henne i sin lilla angelägenhet och ta henne till hjälp. Och så vänlig hon sedan hade visat sig mot lilla fröken, som hon alltid sagt. Det hade gjort honom så gott i hjärtat att se henne pyssla om Greta. Ibland hade han till tack måst alldeles ta henne i famn. Han log ännu vid minnet av hennes ansträngningar att komma loss och hennes av honom blott alltför villigt åtlydda, energiska uppmaning: ta lilla fröken om halsen i stället, det passar sig bättre. Ja, sannerligen det var en hedersgumma. Hon tycktes helt enkelt ha tagit till sin uppgift på gamla dagar att ställa det väl för de båda. Också

Diamantbröllop torde vara en högtidlighet, som få äkta makar hinna vara med om. Ett sådant firades emellertid nyligen i Malmö och kontrahenterna voro förre stationsinspektoren vid Malmö västra station G. von Sydow och hans maka, född Höjer.
Otto Ohm foto.

IDOZAN
Skadar ej tänderna
ehuru samma innehåller 5 gånger så mycket järn som andra liknande järnmediciner. Ger ***snabbaste och bästa resultat*** och blir därför billigast. ***Mycket välsmakande.*** Fås å alla apotek såväl med som utan alkohol. Rådfråga läkare

hade hon fått komma in och sitta och prata långa stunder tillsammans med dem, vilket var hennes stora förnöjelse. Hon hade berättat så mycket från sin ungdom, som det var sådant nöje för dem att höra. Och det hade varit riktiga idyller bakom pelargonierna i de små fönstren med västersol.

Deras kärlek hade verkligen haft en fristad hos den gamla. Aldrig hade ett moln skymt solen för dem, när de bodde i hennes hägn. Han hade skött sina studier oklanderligt, annat kunde ingen säga, fastän han ju lika litet då som senare dolt för sig, att han skulle kunnat forcera mera, om han inte haft henne. Och hon hade ordentligt och punktligt som en kronometer skött sin plats.

Så underligt det än kunde låta hade det dock varit så, att deras lycka stått och fallit med gumman, som ju dock i själva verket blott hade varit en staffagefigur i deras kärleks allvarliga komedi. Knall och fall hade gumman gått till Gud. Den kvällen detta skett, hade i själva verket en händelse av avgörande betydelse för deras förhållande inträffat. Efter vad som skett i det sammanhanget, hade han en rotfast övertygelse om, att yttre omständigheter spela en oerhört viktig roll för gestaltningen av de inre ödena. Gumman hade dött, och därmed hade det yttre stödet för deras kärlek fallit. Hennes död hade senare visat sig betyda början till slutet för deras mellanhavande.

Omständigheterna vid gummans död hade måhända gjort sitt till, fastän det inte uteslutande kunnat vara av den anledningen, som det plötsligen satts punkt i deras kärlekssaga. Det hade varit en vårafton som många andra. Han mindes den ännu så tydligt, som om den passerat en dag i förra veckan.

De kommo i sällskap hem till honom. Han hade hämtat henne vid hennes plats. Gumman tog emot hjärtligt och gemytligt som alltid och gick sedan in till sig för att syssla med sitt. De sutto och sågo de sista reflexerna av den sjunkande solens dröjande sken, hon var alltid så mottaglig för vackra stämningar och måleriska belysningar. Ett sakta samspråk, betonat i varje vändning av förhållandet dem emellan, flöt fram. Han njöt av att se henne och höra hennes röst. Det var en stilla, tyst stämning bakom pelargonierna.

Då hörde de från tamburen plötsligt ett långdraget, halvt undertryckt jämrande. Därefter gick dörren hastigt upp. Båda vände sig förvånade om, gumman brukade ej obedd komma in. De vände sig tillräckligt tidigt för att få se den gamla med ett klagande läte falla handlöst till golvet. Hon blev liggande alldeles stilla, endast några svaga rosslingar från bröstet hördes. Med förenade ansträngningar buro de henne till soffan, där de försiktigt lade ned henne. Där låg hon till synes alldeles livlös.

Den 20 september för 40 år sedan firade vårt konungapar sitt bröllop i Karlsruhe. Vi meddela av denna anledning en gruppbild av dåvarande kronprins Gustav av Sverige och prinsessan Victoria av Baden, tagen vid deras förlovning, samt en exteriör av slottet i Karlsruhe, där förmälningen ägde rum.

Ett par minuter blevo de stående och sågo på varandra, något rådvilla om vad de skulle göra. Därefter fick han på hatt och rock och störtade ut. Han skulle hämta läkare. Hon fick stanna kvar hos den gamla så länge.

När han kom tillbaka med läkaren, låg gumman där som när han gått. Greta stod mitt på golvet med skrämda ögon och tittade på soffan. Det var liket av den gamla, som låg där. Slag, ögonblickligt dödande, var läkarens attest.

Idyllen bakom pelargonierna var naturligtvit ohjälpligt störd den dagen. Det var som när solen en vacker, lugn sommareftermiddag plötsligt går bakom bläcksvarta moln, som innan man vet ordet av urladda sig i ett hemskt oväder. Den dödens kalla pust, som svepte genom rummet, lämnade ingen vrå i detta obesökt. De måste fly rummet. Och när de stodo på gatan, märkte de, hur husvilla de voro eller rättare sagt deras kärlek.

De hade skilts tidigt och under förstämning den kvällen.

Sedan hade han förstås måst flytta. Och därefter hade de blott kunnat träffas ute. Dödens plötsliga nedstigande mitt i idyllen hade gjort ett djupt intryck på Greta. När de efter ett par veckors skilsmässa, nödvändiggjord av en tvungen resa för honom, åter mötts, hade Greta för första gången under deras bekantskap talat om giftermål. Hon ville inte bli hans älskarinna, och då såg hon för sin del inte annat val än att de gifte sig. Hon bad honom att inte missförstå henne, men hon hade blivit utan plats genom firmans upphörande och hade nu ett erbjudande från en stad söderut om ny plats. Det var dålig säsong, och hon måste nog ta den för att kunna leva — om, om inte han ville gifta sig med henne. Hon älskade ju honom så ofantligt mycket, det behövde hon väl inte säga honom, det hade han ju fått bevis nog på. Och tyckte han om henne så mycket som han sagt, ville han väl också ha henne till hustru.

Hon sade allt det där i ett andetag, öppet och med en iver, som var omisskännlig. För honom kom det som en överraskning. Visserligen hade han ibland i tankarna sett henne i deras gemensamma hem, men han hade alltid skjutit undan den frågans avgörande in i framtiden. Det var ju än så långt till hans examen.

Han försökte sålunda slå bort det hela med skämt. Hon bad honom vara allvarlig, för henne åtminstone var det djupt allvarligt, hon hade noga prövat saken och därvid kommit till det resultat, han nyss hört. När han fortsatte att skämta, kunde hon inte låta bli att bli ond. Det var ju klart, att han inte älskade henne, åtminstone inte på det sätt som hon honom. Plötsligt lämnade hon ämnet och började tala om annat.

Så väl han mindes denna kväll, den sista de varit tillsammans. Han hade inte anat då, att det skulle bli den sista. Men nästa dag var hon borta. Ett par ord i ett brev, ett tack och farväl var allt hon lämnade kvar. Inte ett ord om vart hon reste, ingenting.

Han vaknade plötsligt upp, där han satt framför sekretären nära tio år efter den dagen, han nyss i minnet genomgått. Ajaj, nu hade han suttit och drömt igen mitt på förmiddagen och låtit klockan gå. Sådant fick ju ej ske, det hade han bestämt sig för en gång för alla. En hel halvtimme hade han nu försummat sig. Fort lade han ned brev och porträtt, stängde sekretären, kastade på sig rock, hatt, tog portföljen och gick.

Fastän han kom ut på gatan med dess nyktra fysionomi, be-

Såväl konstnärliga som enklare
SVENSKA MÖBELFABRIKERNA MÖBLER

lyst av en klar försommarsol, och var på väg till en rättegångsförhandling rörande ett torrt affärsmål, släppte inte drömmarnna i det förflutna sitt grepp om honom. Plötsligt sköt det upp hos honom en längtan efter att åter se den lilla gatan med tvåvåningshuset, där hans lyckligaste dagar genomlevats. Den växte sig starkare och starkare. Han försökte skaka den av sig men det ville ej lyckas. Då fattade han snabbt ett beslut. Han skulle ta middagståget till Stockholm för ett besök på ett par dagar. När han steg upp för trappan till rådhuset, var han åter uteslutande juristen. Med sitt nyss fattade beslut hade han köpt sig fri från minnenas krav för stunden.

Det hade blivit kväll samma dag.

Vi flytta oss till söder i Stockholm och lyckas till slut fråga oss fram till den lilla gatan, som fortfarande tydligen ej på något sätt stigit fram ur den undangömdhet, vari den vilade för ett decennium sedan. Det sistnämnda antagandet har till grund för sig de upprepade förfrågningar utan resultat, man får göra även i det ganska nära grannskapet till gatan, innan man som av en ren slump träffar någon, som känner till den.

Jag har visst glömt att nämna, att det är på en lördag, som allt detta nyss omtalade sker. Klockan är strax efter åtta, när huvudpersonen i vår historia viker av in på den omtalade gatan. En enda gång på de tio åren har han varit där. Då var allt sig likt. Det bultar litet fortare än vanligt i bröstet, när han nu åter ser gatan framför sig, och han lever sig med ens mycket lätt in i den unge studentens värld på nytt.

Han stannar ett ögonblick. Jo, där ligger det gamla huset. Det jublar till i honom vid anblicken. Han går vidare och sneddar över gatan till motsatt sida mot den, där huset ligger.

Nu stannar han mitt för huset. Han finner utan ett ögonblicks tvekan de båda fönstren. Snabbt glider hans blick därefter över fasaden för att sedan åter stanna vid de välbekanta fönstren. Det är blommor bakom rutorna som då — visserligen inte gummans pelargonier men ändock blommor.

Han tar av hatten och torkar ett par svettpärlor ur pannan. Solen har dalat för en god stund sedan, och värmen är inte särskilt tryckande. Det är ivern hos honom, som pressat fram pärlorna.

Här står alltså kvar orubbad den gamla idylliska ramen till hans största lycka hittills. Där innanför fönstren var det de sutto samman de kvällar, som ännu stå för honom som det angenämaste hans liv inrymmer. Snabbt ila hans tankar fram genom de minnesrika månaderna från den stund, de först råkades, tills de åter skildes. Minnet av skilsmässan, den endast av en rent yttre omständighet betingade skilsmässan, står visserligen som en mörk molnvägg, för vilken han förgäves söker sluta minnets ögon, men det milda solskenet flödar blott desto rikligare över förgrunden av minnenas tummelplats. Sedan den tiden, då han gick ut och in genom den porten, har livet bjudit honom framgångar och små triumfer men aldrig mera vad det bjöd honom då.

Han ser sig åter om efter gatan. Lördagskvällens alldeles säregna prägel, bekant så väl för honom sedan dess, ligger över gatstenarna, dess obeskrivliga lugn fyller gatan till brädden. Det är bara enstaka fotgängare synliga. Han undrar, om de bo kvar i sina hus, alla de där, som då bodde vid gatan, och som så ofta mötte honom och henne, att de till slut blevo alldeles som bekanta.

Där ligger ju, fastän nu tillbommad för dagen, speceriaffären, därifrån de hämtade de små delikatesserna.

Det flyger plötsligt på honom en stark lust att få flytta in i sitt gamla rum på nytt och bo där åtminstone några dagar. Det är visserligen nya möbler, men han skulle ändå känna så väl igen sig mellan dessa fyra väggar. Han tänker sig där. Regnade det, skulle han ligga länge på mornarna och minnas den tiden. Vore det vackert, skulle han sitta redan tidigt vid skrivbordet framför fönstret och arbeta och under pauserna umgås med minnena.

Han har kommit ungefär dit i sina drömmar inför detta lilla, obetydliga hus vid denna knaggliga gata, när han plötsligt far upp och liksom gripen på bar gärning med något besvärande förehavande rycker sig lös ur minnenas grepp och sätter sig i sakta rörelse. Porten till det gamla huset har gått upp, och en dam stiger ut på gångbanan. Han sneglar på henne. Det är en ännu ung kvinna. Innan hans tankar hunnit mera än konstatera detta, rullar en snabb blodvåg mot hjärtat på honom. Hans instinkt har inte tankens tröghet, den ropar för länge sedan i hans inre: det är hon, det är hon.

Ett par tre steg är allt han hunnit ta. Nu står han där igen med ögonen fästa vid hennes gestalt. Det är intet tvivel, det är hon. Drömmer han? Hon och detta gamla hus. Är han ännu den unge studenten, äro mellantidens upplevelser en dröm? Nej, allt är verkligt. Han har kommit för att återse platsen för sin kärlekssaga. Men slumpen har skänkt honom mera, den har låtit honom återse också henne.

Han går snabbt över gatan. Går är ej rätta ordet, han halvspringer. Hon hör det, vänder sig om, ser något förvånad på honom och stannar. Nästa ögonblick är han hos henne.

De stå båda ett ögonblick mot varandra under tystnad. Han har räckt fram handen, hon kommer sig ej för att fatta den. Förvåning står att läsa i hennes ännu lika vackra drag, sedan en rodnadens sky dragit däröver.

Han bryter först tystnaden.

— Vill du inte ta min hand, Greta?

Hon lösgör sig ur den orörlighet, vari häpnaden bundit henne. Med ett leende i de förvånade dragen fattar hon hans hand. Han känner genast igen klangen i hennes röst, när hon till sist talar, det är densamma som förr.

— Du här i Stockholm och här på vår — på den här gatan? Efter så lång, lång tid!

— Jag ville återse, förstår du. Men du också. Det hade jag inte trott. Varför är du här?

— Kära du, jag. Det här är åter min gata. Och här — minns du det där huset — här bor jag. Där, där, bakom blommorna.

Hon pekar på de fönster, han så väl minns. Hon fortsätter:

— Och nu, förstår du, behöver jag inte flytta som du måste göra en gång. Men vill du inte stiga upp och sitta ned en stund?

De vände om och gå långsamt tillbaka. När han framställer sina många varför, får han veta, att hon själv — äger det lilla huset. Hon har köpt det för att hon känt sig på samma sätt — fastän blott i mycket, mycket starkare grad — dragen till det som han, när han kommit för att helt flyktigt återse det. Medan han nöjt sig med att se, har hon inte nöjt sig, förrän hon förvärvat sig det. Det var annat än ett litet flyktigt besök. Sparade pengar plus ett litet, litet arv hade gett henne möjlighet att köpa det. Nu tänkte hon få bo där alltid.

Han har för länge sedan sett, att på hennes vänstra hand blott finns den ring, han en gång gett henne. Och han behöver ju inte, efter vad han nu vet, fråga henne om något.

Det är nästan våldsam glädje han känner, när han åter sätter foten över tröskeln till sitt gamla studentrum. Om han känner igen sig? Möblerna äro ju tillpåköpet placerade precis som då, allt sig så likt som möjligt. Här är en pietet för deras gemensamma minne förkroppsligad, som är mycket större än hans egen.

Snart sitta de där vid fönstret som för nära tio år sedan. Den långa mellantiden har omärkligt krympt ihop till några minuter. De ha varit skilda en liten stund och sitta nu här igen som förut, unga, fria från varje annat band än det de bundit varandra med.

Och det bandet befinnes vara starkt.

Han blev hennes gäst i tre dagar. Sedan blev hon hans för livet.

On revient toujours...

Årets sista kvartal

stundar och därmed nödvändigheten för våra ärade kvartalsprenumeranter att i god tid förnya prenumerationen.

Iduns julnummer

med sitt intressanta litterära innehåll utgår nu som förut *gratis* även till kvartalsprenumeranterna.

(Forts. fr. sid. 870.)

I oktober. Vi ha satt sista dagen för anmälningarnas mottagande så pass sent, för att bereda tillfälle för utexperimenterande av nyheter på området — antingen denna nyhet består av ett nytt barnplagg, ett näringspreparat eller en praktisk barnstol. Ju förr anmälningarna komma in desto bättre plats kan utställaren beräkna att få sig reserverad i utställningslokalen. Alla övriga upplysningar rörande utställningen lämnas direkt av redaktionen. Vi uppmana slutligen alla i vår läsekrets, som själva uppfunnit eller känna till någon praktisk, mindre känd sak, som förtjänar spridning i barnkammaren, att inkomma med förslag. Alla brev rörande denna upplysningsvecka torde förses med påskrift: Iduns spädbarnsvecka. Iduns redaktion, Stockholm.

NERLIENS
KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33
Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

ENA

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner
Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. .·. Precisera godhetsfullt vad Ni önskar.
Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

MINA LEVNADSMINNEN.

AV HELENA NYBLOM.

(Forts.)

DEN VIRVLAR I ALLA RIKTNINgar, kastar sig över jorden med höga vrål och flyger upp med hotande visslingar, vrider och vänder, knäcker och krossar allt, den möter, och försvinner efter högst tre dagar som en ond ande till det okända ställe varifrån den sluppit lös.

Man skall minnas, att Rivieran är inte Provence utan blott den smala kustremsan vid havet. Vill man känna närmare till Provence, den av Frankrikes provinser, som har det mest sydländska tycket, då skall man läsa dess stora diktare Mistral, han som har samma namn som stormen och som har ägnat sitt liv åt att göra världen uppmärksam på den stora insatsen det provensalska språket har gjort i Frankrikes kultur. Det är blott få år sedan han dog, denne underbare, ideelle man, vars valspråk var *"Lou Souleù me fai cantar"* ("Det är solen som fått mig att sjunga.") Han var född mellan Arles och Avignon på sin faders lantgård nära den lilla byn "Maiano", där han växte upp i enkelhet och delade folkets seder och arbete.

Hans far, Francés Mistral, var en gammal patriark, som styrde sitt hus med allvar och kärlek och som själv skötte arbetet på åker och äng. Intet kunde vara härligare än naturen omkring Mistrals hem, med de rika sädesfälten och vingårdarna, den stora horizonten och bergen blånande i fjärran. Och så klimatet, som gjorde tillvaron till en ständig sommar. Också uppväxte den unga Mistral i en glödande kärlek för sitt land och dess sköna språk. Hans unga mor — fadrens andra hustru — ingav honom tidig glädje över de gamla provençalska folkvisorna och legenderna, och då han ännu inte var trettio år, hade han skrivit sin sköna dikt "Mireïo", i vilken han sammanfogat allt vad Provence har av säreget i folk och natur. Skriven på provençalska, väckte den en oerhörd entusiasm i hela södra Frankrike, en entusiasm, som snart delades av alla framstående män i Paris och därefter av de språkkunniga i hela Europa. Det är inte berättelsen om dess utveckling, som i denna dikt är det märkvärdiga, utan alla de enskilda skildringarna av folket, naturen, seder och bruk i Provence, som komma oss till mötes i en färgrikedom och underbar poesi i de skönt klingande stroferna, med de många rimmen. Blott ett mycket sinnrikt språk kan våga att tumla med en form, där rimmen spruta och skumma som vågorna i ett vattenfall. Hela dikten gör ett klassiskt intryck, och man undrar inte på att Lamartine hälsade Mistral som en grekisk skald, född på Frankrikes jord, och tillropade honom: "Tu Marcellus eris!" Man kallade den unge Mistral till Paris, där han blev mottagen med så stort jubel och så överhopad med bifall och äresbetygelser, att man trodde honom vunnen för huvudstaden. Men han längtade tillbaka till sitt Provence och till det enkla och naturliga livet på landet. Han återvände mycket snart till Maiano. Från den tiden har han hela livet delat sin tid mellan diktkonsten och det lantliga arbetet och helgat allt åt Provences ära.

Småningom slöt Mistral sig till flera andra provençalska diktare och vetenskapsmän, som danade ett ordnat förbund, som de kallade Feliberförbundet och som hade till ändamål att rensa och lyfta det provençalska språket och låta det framträda som ett självständigt språk, vilket det alltid varit. 1884 utkom Felibernas första kalender "Armana Provencau", som snart fick stor utbredning.

Häri påminnes bl. a. om, att då Provence år 1484 slöt sig till Frankrike, var det inte som "en del av något helt", men som "ett helt till ett annat helt", och nu uppblomstrade en hel del modern litteratur på provencalska språket.

Man skall inte jämföra Felibernas arbete med det norska *"målsträvet"*, där man av olika dialekter vill forma ett folkspråk. Provençalskan är ett fullt utvecklat språk, som talas av *trettio* av Frankrikes departement, men som i tidernas lopp har blivit ändrat och delvis bortglömt för Frankrikes huvudspråk. Nu satte alla de unga diktarna in sina krafter på att åter bringa sitt modersmål i full vigör, och Feliberförbundet växte med stor hastighet. De franska Feliberna satte sig i förbindelse med de spanska i Catalanien, och man gjorde varandra växelvis besök och firade tillsammans de årliga "blomsterfesterna", där man, som i gamla tider Trubadurerna, tävlade om segerkransen för sin diktning, och varvid också kvinnorna voro närvarande. När man jämför beskrivningen på dessa blomsterspel med t. ex. Svenska akademiens årliga högtider, då förefalla onekligen våra akademiska fester särdeles murkna och prosaiska. Alla Feliberförbundets stadgar ha sitt ursprung i glädjen över tillvaron och kärleken till dess sköna land. Det heter bland annat: "Felibernas mål är att upprätthålla Provences språk, karaktär och ostörda utveckling, att bevara dess nationalära och dess andliga flykt, ty Provence behagar oss just som det är. Med Provence förstå vi hela det sydliga Frankrike."

"Feliberförbundets lösen är glädje, vänskaplighet, broderlighet. Skönheten är dess vin, det goda dess bröd och sanningen dess väg. Det har solen till ljus, hämtar sin kunskap hos kärleken och sätter sitt hopp till Gud." Mistrals liksom hans kamraters världsåskådning utmärker sig huvudsakligen för denna frimodiga glädje över livet, som har sin grund i en varm och barnslig gudsfruktan, och som förresten är en följd av lyckliga yttre förhållanden, ett sunt liv i en härlig natur och ett milt klimat. Och så kommer därtill mångsidig begåvning, som förstår att göra sig alla livets olika ögonblick tillgodo. När man läser Mistral, andas man ut. Det är som att komma från den moderna tidens sjukliga, nervösa luft ut i naturens härlighet, där en oändlig rikedom utvecklar sig i solljus för ens blick. Mistral var inte blott diktare, han var också vetenskapsman och arbetade oförtrutet i tjugo år på sin *"Tresor dou Felibrige"*, vari han samlat alla provençalska talesätt, ordstäv, visor och egendomliga språkvändningar och vilket arbete han själv ansåg som sitt mest betydande verk, skrivet som det var "Pé la glori dou terraire". (Till födelsejordens ära.)

Intet under att Mistral blev hela Provences älskade och beundrade andliga hövding. När han på sina resor kom till en stad, mottogs han som en kung, och var han visade sig, utbröt folket i leverop. Till denna hans stora popularitet medverkade utan tvivel också hans ovanligt intagande personlighet. Framgången och berömmelsen steg honom aldrig åt huvudet. Han var och förblev den enkle lantmannen, lycklig över tillvaron och allt för upptagen av allt, som gällde hans fädernegods ära och framtid, för att ägna många tankar åt sin egen person. Allt, man läser och hör om honom, ger intrycker av en diktare, sådana som man skulle vilja finna dem i alla länder. Men det behövs nog många medverkande lyckliga omständigheter för att skapa en sådan personlighet som Frederi Mistral.

Av allt detta pulserande liv i Provence märker man intet i den rad av lyxstäder, som kanta Rivieran. Det är inte blott fransmän, som här leva rikedomens orkeslösa liv, utan folk från alla nationer: tyskar, ryssar, engelsmän, amerikanare ha uppslagit sina bostäder på denna kust, som är så sällsamt gynnad av naturen; men man känner, att de varken tillhöra folket eller den provençalska jorden.

Ju längre tid vi tillbringade i Cannes, desto större hunger och törst kände vi efter ett enklare och mera innehållsrikt vardagsliv, och vi sågo med längtande blickar emot den lilla byn 'Ventimiglia', som är gränsstaden emot Italien och som tedde sig som en vit syn, badande i ljus emot det blåa havet. När man närmar sig Italien tycker jag alltid det är svårt att ge sig ro. Man vill helst flyga det sista stycket. Också var det med glatt hjärta och lätt fot, vi stego på järnvägståget, som glider fram den undersköna vägen längs kusten. — Då vi nådde Ventimiglia, visade denna stad sig inte alls motsvara, vad den lovat på avstånd. Liksom så många andra ideal sjönk den ner till en förvånansvärd besvikelse, sedd på nära håll. Det var en liten förskräckligt smutsig håla, som solen och ljuset hade förskönat till en Fata-Morgana syn över böljorna. Emellertid behövde vi lyckligtvis inte uppehålla oss där mer än några ögonblick, utan stormade strax efter österut. Och nu voro vi inne i Italien.

(Forts.)

Den första kvinnan, som valts in i Sveriges riksdag.

Ett av de första offentliggjorda resultaten av valen till riksdagen bragte också det första kvinnonamnet: yrkesinspektrisen fröken Kerstin Hesselgren har som frisinnad valts in i första kammaren av Göteborgs stad.

Beställ Edra möbler vid **NYA MÖBELVERKSTADS A.-B. i FALUN,** **ÅSGATAN 17 Rikstel. 1196**

Tillverkning av finare och enklare möbler samt Bank-, Skol- & Tingshusinredningar. Den ständigt ökade omsättningen är bästa rekommendationen.

Infordra offerter och kostnadsförslag.

VÄSTERHAVSVYER – ETT SOMMARBREV TILL IDUN

Kandestederne i augusti.

I DAG BLÅSER NORdan hård, halv storm, och när jag når upp till toppen av Dödningebakken — en av de högsta klitterna i raden från Gammel-Skagen och hit — vräker havet mörkblått och vitskummigt dånande in över revlarne. I väldiga kaskader slungas det upp mot den yttersta banken — så lugnar det sig i det djupa mellanrummet till den andra, men kokar, sjuder, skummar som en häxkittel över den tredje och in mot stranden, vars linje formas om från kväll till morgon.

En av storm och bränning ramponerad vågbrytare vid Nordsjön.

Långt ute går den ena ångaren tätt efter den andra. Där ser jag en malmbåts egendomliga lossningsmaster; högt uppe mot Skagen syns en samling engelska jagare; ytterst i synranden en stor barks vackra rigg. Ögat tröttnar icke att söka alla dessa havets vandrare, som här i oavbrutet tåg draga förbi. Därutifrån sändas många allvarliga tankar in mot denna vita kust, som nu glänser så fredligt i sommarsolskenet, men som snart i mörka höst- och vinternätter skall vara den ständigt fruktade faran för dem, som taga vägen här förbi.

Och så kan det se så oskyldigt ut detta hav, så vänligt som en leende insjö. Ännu för ett par dagar sedan låg det spegelblankt med värmen darrande över sig. Endast vid innersta reveln bröto sig, liksom på lek, några små dyningar. På stranden sprungo nakna barnungar med bruna kroppar, och i själva klittranden lyste rött och vitt av solbadande, sommarvilande människor.

Men idyllen blir väl snart bruten. I de små kringbyggda gårdarne bakom klitterna drömmas storhetsdrömmar, och en ful skylt nere i strandkanten lockar med »iskolde Drikkevarer» på hotellet. Ännu så länge får väl benämningen hotell närmast betraktas som ett skämt och iskyldheten såsom ganska relativ, men spåren förskräcka, spåren av det ängsliga spörjandet efter turisthorderna med alla deras små laster, som så förträffligt lämpa sig för brandskattning. Vad hjälper det, att Bedstefar inne i undantagsstugan rister på sitt gamla kloka huvud och tänker tillbaka på den tid, då man levde i fri ensamhet härute eller på sin höjd tog emot en och annan målare, som gick stilla omkring för sig själv och sökte sina motiv? Vad hjälper det, att den, som här funnit en undangömd tillflyktsort, egoistiskt söker vaka över sin hemlighet? År efter år ökas skarorna, och man borde ju med glatt sinne unna sin nästa såsom sig själv. Men det faller sig litet svårt, då nästan blir alltför talrik — då hon plötsligt med buller och bång stormar den gamla tysta gården — väcker en ur middagssömnen i höstacken med den senaste slagdängan från Köpenhamn — slänger flottiga smörgåspapper runt omkring i den lilla trädgården — och för övrigt tydligen icke vet, hur hon skall åbäka sig tillräckligt för att väcka uppmärksamhet.

Man tror måhända, att jag ser alltför svart på saken. Men kom ihåg, att turisterna på jämförelsevis kort tid hunnit förvandla det härliga Skagen — konstnärernas och skaldernas refugium — till ett virrvarr av stora hotell, automobiler, vykortsbutiker och allt som följer i den moderna turisthungerns spår . Snart kan turen ha kommit hit, och Bedstefar får måhända uppleva den bittra dag, då på hans ägor lägges grunden till »Grand Hotel Kandestederne.»

*

Ännu kan dock naturen få tala i stolt ensamhet i denna nejd. När man står högst uppe på Raabjerg Mile är det som en overklighet, en dröm. Runt omkring endast sand, som skiftar i färg efter alla belysningar — en väldig rygg av sand, en vals rygg, slungad upp mellan ett par små vattensamlingar i det vida, öde landskapet. Här är sannerligen ensamheten. Då och då blott en mås, som far skriande in från havet, beskriver en vid båge och försvinner igen ut mot havsvidderna.

Det sägs, att hela detta väldiga berg av sand från det ena året till det andra flyttar sig ett stycke inåt landet. Nu är det bundet av marhalmsplanteringar och starka murar av risknippor i gränserna. Danska staten har övertagit Raabjerg Mile och bevarar den som ett märkligt naturminne, en bild till historien om när Jylland skapades.

*

Åter står jag uppe på Dödningebakken. Det är kväll. Solen har nyss gått ned, vinden har lagt sig, allt är tyst, icke en enda fågels läte. Långt borta i norr lyser Skagens fyr fram ur dunklet. Från båda haven draga tunga, blåsvarta moln in över den smala landtungan. Nordsjön — »Västerhavet» — ligger stilla ute på djupet, men över reflarne börjar det dåna, mullra som åska, och långt ute i horisonten över Kattegat flammar blixt på blixt, breda band som huggande svärd.

Djupt under mina fötter ser jag »hålvägen» slingra fram, en djup nedskärning mellan klitterna med en liten bäck i mitten, Kanderenden, som givit namn åt vår lilla by. De höga klitterna stå så allvarliga, nästan hotfulla, och i luften har kommit en aning av höst — den långa hösten med rasande stormar, med ängsliga blickar utåt det vräkande havet, kanske med skeppsbrott och hjältemodiga räddningsdåd eller bittra misslyckanden i kampen med havet, det omättliga, det aldrig vilande, som en gång i svunna tider på den främmande kusten slungades upp de okände män, vilkas ben vila under mig i klitten, i Dödningebakken . . .

QVIDAM QVIDAMSSON.

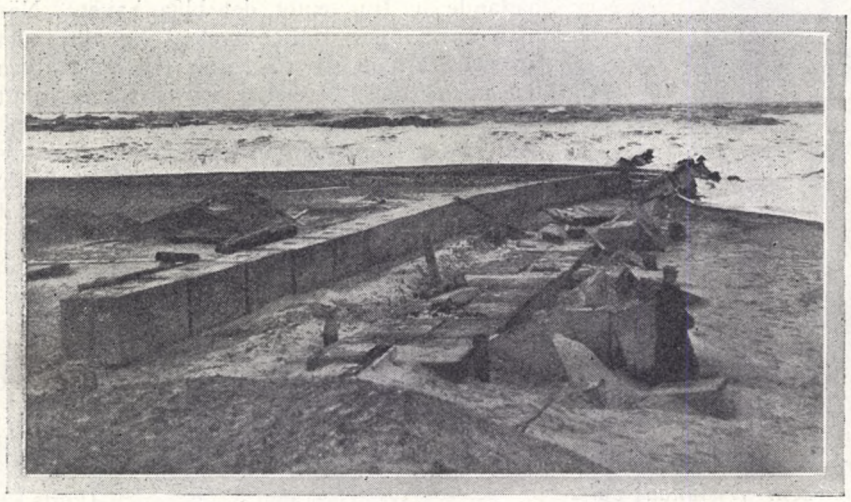

Bränningen rullar in mot stranden.

Strandparti vid Kandestederne. H. Damgaard foto.

BLUS BLIR ELEGANT KEMISKT TVÄTTAD ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB • GÖTEBORG

CRÊME DE CHOLEPALMINE
Antiseptiska hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber à Kr. 1.50 och 80 öre.

ALT HEIDELBERG, DU FEINE...

NÅGRA INTRYCK OCH STÄMNINGAR

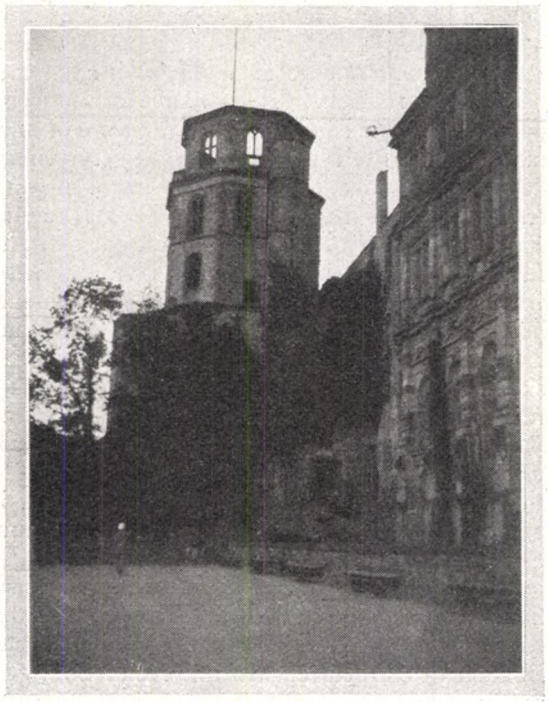

Slottsaltanen med klocktornet.

Von grünem Epheulaub umwebt,
Im bleichen Mondenlicht erhebt
Gespenstig sich im Nebelgrau
Der Schlossruine stolzer Bau;
Wehklagend spielt der Abendwind
Durch die zerfallnen Räume,
Es weckt sein Rauschen zauberlind
Vergessne alte Träume.

Schneideck.

"ALT HEIDELBERG", SÄGA DE ÄLDRE och skaka på huvudet, "Alt Heidelberg" svara de yngre och göra på samma sätt. Ingen är riktigt innerligt tillfreds. Det har kommit något visst över den gamla romantiska Neckar-staden, något obestämt... Kriget och dess efterdyning, — Ja, kanske! Man spårar det så ofta i samvaron, det syns inte vid ett flyktigt betraktande, men det finns där inne i sinnena. Och det stör, mera här än i andra tyska städer.

Och dock är Alt Heidelberg sig så likt. Vem man talar med, försäkrar det. Ända tills det där främmande sticker upp ur djupet. Då är allt borta, stämning — ungdom — allt.

Ungdom, ja! Man vill så gärna ha ungdomens minnen kvar. Och de behöva icke besudlas av dessa nutida för hela Tsykland smärtfulla dagar. Ungdomen lever och lär som förr. I universitetet råder ett rörligt liv, i den praktfulla aulan, där renässansens ande blommar i snidat trä och härliga målningar, sitta skaror av studenter av båda könen från snart sagt alla jordens hörn, ty Heidelberg håller sitt rykte av att vara en av de främsta universiteten i världen högt uppe, det arbetas... arbetas. På Neckar skjuta kapproddarnas båtar fart, förda av unga kraftiga armar, och uppe vid det gamla "Gasthaus" vid Hirschgasse florerar det gamla studentlivet gott. Går man upp för de slitna stenarna utanför och så vidare på den knarrande trätrappan upp i andra våningen, skall man på de bestämda tiderna icke sakna ungdomar, som svinga de tunga och uddvassa värjorna vid mensuren. Golvet, som icke får tvättas, bär vittne om dusternas liv, och de många bindlarna på studentskallarna här och där ute i staden bära vittne om att traditionen hålles i helgd.

Men när man ställer sig vid det gamla nötta trädbordet i nedre salen, där furstar som Bismarck, v. Bülow och alla andra stora män under sin studenttid skurit in sina namn, flyger tanken ovillkorligen tillbaka i tiden. — Det är så människors sed... Och man vill förbanna detta krig, som kom i världen och förändrade så mycket.

Gasthaus zur Hirschgasse — Heidelbergsstudenternas gamla duell-lokal.

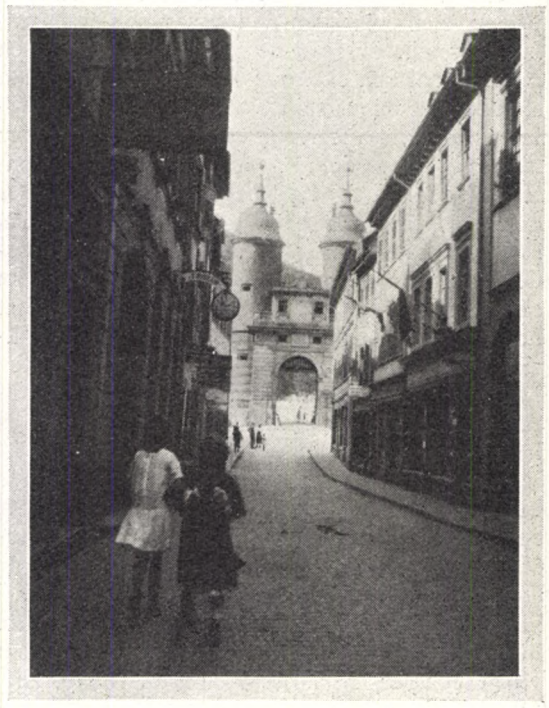

Porten vid Neckarbryggan.

En sida av studentlivet är nu borta: de säregna "Karzer"-rummen i universiteten begagnas icke längre. De originella lokalerna, fullklottrade i tak och på väggar med silhuetter och deviser ur "de arma fångarnas" liv, stå tomma. Men väggarna tala sitt tydliga språk:

Seh' an des Karzers Wanden ich der Verse Fülle.
So wehmutsvoll zum Himmel klagen,
Möcht' ich mit Vater Goethe sagen:
Es bildet ein Talent sich in der Stille."

Sanningen härav är odisputabel, när man vandrat omkring i de små låga och dammiga rummen, där de än kvicka, än groteska väggmålningarna möta blicken, vart man ser. Nu få studenterna icke längre hamna i universitetsfängelset, när de fört oljud och i nattens tysta timmar hitta på roligheter på gatorna; privilegiet att sitta fängslad två och två och få mat från hotellet under tiden är slut. Men klagovisorna på väggarna förtälja, att kvalens och ångerns boningar också kunde finnas

Salustånd i kyrkmuren (halva kyrkan är upplåten för luthersk, halva för katolsk gudstjänst.) — En bit Heidelberg sedd från Neckarbryggan.

PATRIOTISM — AV ERIK NORLING

DET ÄR ETT OBESTRIDLIGT FAKtum, att den fosterländskhet, som med granna patetiska ord och breda åthävor framträder i pressen och i valtalen, vid fester och sammankomster, härrör från de s. k. bildade, från en intellektuell och ekonomisk "överklass" d. v. s. sådana personer, som till åtta tiondelar omfatta högerns idéer. Ägnar man en kritisk mönstring åt dem som uppbära dessa patriotiska talesätt, ofta åtföljda av förebråelser mot arbetarna för bristande nationell värme, skall man snart nog märka, att de stora orden bottna i en grund och sval känsla, som sällan eller aldrig vill omsättas i verklighet och handling. Ideligen kan man peka på tillfällen, då "överklassaren" = fraspatrioten med glädje smiter undan de bojor, som ett litet isolerat lands inskränkta materiella och kulturella villkor pålägga sina invånare.

Ämbetsmannen, läraren, finansmannen företar gärna under sin lediga tid en utländsk resa; han skaffar sig tyska, engelska och franska böcker och läser då och då någon av de stora kulturnationernas tidningar; han står i nästan oavbruten kontakt med andra, rikare bildningsområden och bereder sig därigenom vidgade vyer, vederkvickelse och njutning. Och då hans fru tröttnat på Grand Royal och Kompaniets lunchrum eller råkat ut för en envis snuva, gör hon en tripp till Rivieran eller Egypten och ilar med nattens expresståg sovande genom svenska bygder. Den säkerhet i sättet att vara, som dessa människor fått till skänks under sin uppfostran, och de språkkunskaper, skolan och universitetet — de starkaste klassorganisationerna — bibragt dem, sätta dem i stånd att jämförelsevis lätt förverkliga själens krav på utvidgning, omväxling, fördjupning. En nutida svensk "överklassare" blir med naturnödvändighet osvensk i åsikter och vanor; hans tankestoff kommer välpreparerat direkt från Berlin, London och Paris; rätterna på hans matbord härröra ganska väsentligt från utländsk import, likaså kläderna han har på sin kropp.

Tag nu som bjärt jämförelse bonden och arbetaren. I mycket stor utsträckning torde ännu den förstnämnda bära dräkter och strumpor, som vävts och sytts hemma; och att konserver och sydfrukter äro sällsynta företeelser i hans diet, vet ju en var som tittat in i en svensk bondgård, vars invånare nödgas mottaga även hela sin andliga spis ur svenska tidningar, svenska böcker och i de flesta fall aldrig nå utanför sin hemsockens gränser. Där ha vi alltså människor, som till blod och tankar äro fullständigt svenska, genom sina livsvillkor tvungna att vara genuint svenska. Man kan beklaga dem för deras lekamliga och framför allt för deras andliga fångenskap men man kan icke förneka faktum: *de* äro patrioter i liv och gärning. Om de också äro det med kärlek och glädje, blir en annan, mera invecklad social fråga.

Nästan på samma vis förhåller det sig ju med städernas arbetare. När hans chef, direktören, disponenten, ingenjören, friskar upp sig med en resa till Italien, packar arbetaren sin matsäckskorg och går med sin familj ut i Haga-parken eller gör någon litet längre utflykt. Det är i själva verket våra arbetare, som mer än andra måste leva sig in i det svenska landskapet och hämta all sin naturglädje på närmaste håll. Han bildar också de svenskspråkiga författarnas och tidningsmännens hungrigaste, hängivnaste, tacksammaste läsekrets, ty för honom existera inga andra tillgängliga källor till bildning och förströelse. Han är tvångsbunden vid sitt eget liila folks psykiska uttrycksformer. Ödet har avstängt honom från den svenskfödda själens viktigaste medel till befrielse och höjdsikt: kännedomen om något av kulturspråken. Han sitter fastkedjad vid sitt brödarbete i verkstad eller på fabrik. "Semester" är för honom oftast liktydigt med arbetslöshet och fattigdom och således även då omöjlighet att komma ur fläcken. Äger han undantagsvis pengar att röra sig med — något som ju var händelsen för ett par år sedan — tillgriper han gärna grova, närliggande, naiva nöjen, emedan han är barnsligt ovan vid att kunna förverkliga en önskan, en fantasidröm och att få leva såsom relativt viljefri och målmedveten mänsklig individ. Icke *endast* genom höjda arbetslöner är arbetaren hjälpt. Han måste även inriktas på att förstå, hur han skall kunna vinna det varaktigaste och vackraste utbytet av sina ekonomiska tillgångar. Han måste genom kunskapens makt befrias ur sitt svenska isoleringstvång.

Bonden-arbetaren är fosterländsk i sak, i varje enskildhet av sitt alldagliga liv, hur mycket han än avskyr "svenska flaggans dag" och Karl XII-minnet, de ytligt fosterländskas klang- och jubeldagar, som i sin nuvarande form omöjligen kunna "samla" allt folket. Bonden och arbetaren äro det reella Sverige, producerande och konsumerande inom en viss given trång cirkel, och utan dem vore vårt folk ett kärnlöst skal. Men högerpatriotismens herrar och damer, "intellektuella" och penningfolk, som orda vitt och brett om sin svenskhet, äro till hela sin varelse en brokig — och för dem själva behaglig — blandning av tyskt och franskt, av engelskt och italienskt, holländskt och spanskt. Deras patriotism ligger i konventionella teorier och tillfälliga strömningar. Vid första lägliga tillfälle fly de från allt det tråkiga och obekväma, som en patriotism i handling innebär.

---

här uppe. Och de s-vridna järnstängerna i fönstren uppdaga mången andes kamp mot materien, då frihetslängtan blev för stark och törsten efter en sejdel "dunkles" blev för stor. Ej underligt att dolda poetgnistor slogo ut och slumrande artisttalanger väcktes till liv för att döda enformigheten och glömma gatulivet utanför, där de mångfärgade banden och mössorna skymtade bredvid blonda Kätchenlockar och klingande skratt ekade i den trånga gatan. — Dyrbara ungdomstid, då bekymren och sorgerna likna skummet över sejdelbrädden, puh, man blåser bort det, och det försvinner.

Gå, när kvällen kommer och solglansen dröjer uppe över Königstuhls vajande kronor, gå då över den gamla Neckar-bryggan, stanna ett ögonblick i en brobalkong och njut av utsikten av Schlossterasse och alla de tusen små ljuspunkterna längs floden, gå så vidare förbi den gamla kyrkan med de öppna salustånden i murarna tvärs över brunnsplatsen och ned till en gammal studentkneip. Tag t. ex. "Zum roten Ochsen" och sitt där bland gamla porträtt och kårstandar, sejdlar, horn och minnen och dröm.

Förgät den nya tidens oro och våld!

"Zum roten Ochsen", det namnet knyter bl. a. ett minne vid sig från i somras, icke ett vackert minne enbart. Det var en kväll i slutet av juli, då vi, ett par stycken, bänkat oss vid ett bord i den inre salen åt gatan. I den yttre sutto några tyska studenter och dryftade något spörsmål. Några andra hade plats vid ett annat bord och berättade historier. Det var glans och ungdom över det hela. Så hade vi suttit en stund, då vi hörde ett fasligt kattrakande utanför. Så gör inga tyska studenter, tänkte vi. Och mycket riktigt, in snubblade ett tjog danskar och svenskar, både manliga och kvinnliga, därav några svenska studenter och lade utan vidare beslag på långbordet i salen. Och nu blev där liv! Att inte de gamla dryckeshornen i taket ramlade ned av luftdraget, får anses som ett fenomen. Två av svenskarna hade "ångan uppe", ombytet från motbokslandet till det restriktionsfria, där man inom parentes under färder hit och dit, sällan får se en berusad människa, hade varit enbart till skada för dem. Sällskapet skötte sig med en elegans, som i världslöshet och frihet från hänsyn var av fullkomligt förbluffande verkan. Det tövade inte länge, förrän de båda lagen tyska studenter lämnade lokalen, och när en röst vid långbordet skrek: För själva fan! Man är väl inte i Sverige heller! försvunno vi också. Gatan var mörk, man sparar på belysningen nu överallt i Tyskland. Man måste! Man måste vänja sig vid allt! Man får icke glömma, att Tyskland nu är besegrat!!

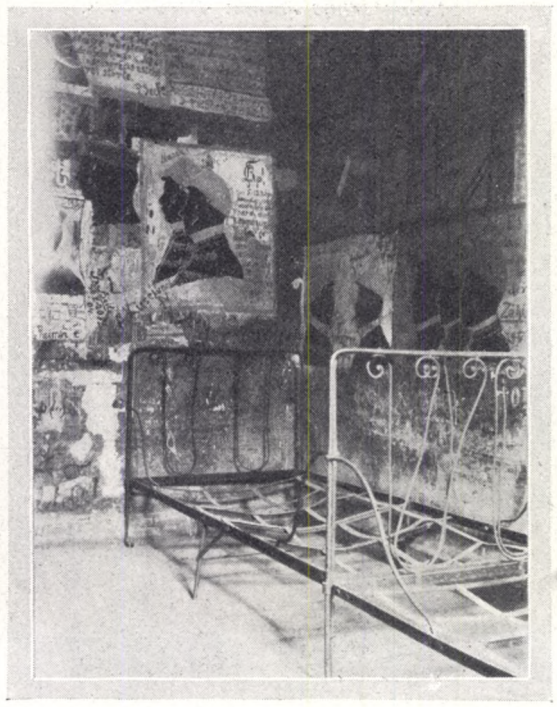

Ett av "Karzer"-rummen i universitetet.

Så kom det där oharmoniska, det främmande, som kriget fört med sig, även med här. Och det kommer alltid förr eller senare. Miljön är sådan, att tyskarna stå maktlösa, de kunna icke nu freda sig för alla inflytanden, som tränga på.

Vi vandrade i den sena timmen den slingrande bergsstigen upp till det gamla slottet, där fanns svalka och stillhet. Och en djup, oförgätlig, försonande stämning. Tornuren slogo elvaslagen, klockrent. Bakom fönstren där nere, vilka lyste som röda och gula fyrar på ett oroligt vatten, levde en värld, en liten värld för trygg att misströsta och för stolt att klaga. Den bär en frisk källåder av sprudlande ungdom inom sig.

Aldrig skall trollmakten omkring Alt-Heidelberg förblekna, frisk är den som Scheffels strofer:

Alt-Heidelberg, du feine,
Du Stadt an Ehren reich,
Am Neckar und am Rheine
Kein' andre kommt dir gleich
— —
Und stechen mich die Dornen,
Und wird mir's drauss' zu kahl,
Geb' ich dem Ross die Spornen
Und reit' ins Neckarthal.

RAGNAR BÅGE.

Rumäniska skaldinnor tolkade av Göran Björkman

CARMEN SYLVA:

Den väntade.

O moder, förnam också du något slikt:
vid ditt hjärta en sak, som sig rörde —
när stilla du var, något liksom en fisk,
som spratt till då och då och dig störde?
O moder, vad var det, mitt hjärta förnam?
På dess dörr något klappa jag hörde.

Av idel förundran och salighet fylld,
tror jag ofta, att tiden har stannat.
Vid natt idel jubel min sömn mången gång
från mitt läger på flykten har bannat.
O moder, vad var det, mitt hjärta förnam?
Vid mitt hjärta det klappar ett annat.

Ler månne min docka, så ofta jag ler,
säg, och gråter den ock, när jag gråter? . . .
Nu fingrar en hand, och nu är det en fot,
som sin tillvaro känna mig låter!
O moder, vad var det mitt hjärta förnam?
På dess dörr det nu klappade åter.

Likt barn, förrän in de till julgranen släppts,
av förhoppningsfull väntan jag ryser.
Min docka jag drömmer mig klädd i en kraft
och en renhet, som änglalikt lyser . . .
O moder, vad var det, mitt hjärta förnam?
Ett nytt liv vid mitt hjärta jag hyser!

HÉLÈNE VACARESCU:

Han gick . . .

Han gick här fram. Bäst kanske varit,
om ej de mötts, min väg och hans.
Men se, mitt tjäll vid vägen ligger,
och jag just band en blomsterkrans.

Hans röst mig hann. Bäst det nog varit,
om den förklingat utan spår.
Men morgonsol mitt fönster fyllde,
och runt omkring oss var det vår.

Han fick mig kär. Bäst kanske varit,
om jag ej strax min känsla röjt.
Men där man hör med hjärtat, svarar
det självt, av ingenting fördröjt.

Han gick sin väg. Bäst det nog vore
att ej på honom tänka mer.
Men våren, som i morgon väntas,
slår fel, om honom ej jag ser.

COMTESSE MATHIEU DE NOAILLES:

Höst.

Se, September är kommen med sin glasklara dager.
In i rummen vill blåsten, där kring knuten den drager.
Men fritt spelrum den finner icke längre som förr,
och man hör, hur den snyftar bakom tillsluten dörr.

Inga sommarens röster fylla vindar och väder.
Alla stoder i parken tyckas önska sig kläder.
Det går kårar av frossa över risslande bäck,
och allt tynar, allt skälver, såsom slaget av skräck.

Löven virvla i vinden, såsom gripna av yra —
gärna ville de hamna där, dit fåglarna styra.
Men se, strax för den färden en ny vind sätter spärr,
och i morgon dem väntar deras grav i ett kärr.

I spröd tystnad all nejden såsom drömmande vilar.
Blott en fläkt likt en flöjtton här förbi stundom ilar.
varpå allt vänder åter till begrundande ro
likt ett frö, som i mullen ligger gömt för att gro.
Endast Amor, som lekte, tjust av sommarens fägnad,
kommer nu att vid härden söka värme och hägnad.
Och i aning om lycka, om vad livet har bäst
ler det åldriga huset, dit han ingår som gäst.

ECATERINA PITISCH:

Vissna löv.

Vissna löv, av vinden rörda,
natten med sin vaggsång söva.
Något gåtfullt därur talar,
ägnat att din själ bedröva.

När dig i ditt tjäll den sången,
strax en längtan bort dig fattar,
och all lycka, alla drömmar
plötsligt du som intet skattar.

Ja, och når den dig på vägen,
blir du stum, om du dig gläder,
och om sorg dig tynger, framstår
strax en bild av fyra bräder.

JULIA HASDEU:

Du vackra gröna eklöv!

Du vackra gröna eklöv!
Min vän får jag ej längre se.
Han gick, därför att städse
han såg mig åt hans känslor le.

Den var så öm, den kärlek,
han tolkade med tveksam röst.
Men jag därpå ej hörde —
stängt för hans suckar var mitt bröst.

Hans hyllning jag försmådde,
och medan tår på tår han göt,
jag sjöng, där jag på vägen
mig en bukett av blommor bröt.

Trots allt dock kär han höll mig,
och för att glömma mig han gick.
Och se, först när han farit,
jag med mitt hjärta klarhet fick.

Du stackars kvinnohjärta,
du föga blott om den dig bryr,
du ser för din skull lida,
men den du älskar, som dig flyr.

Du vackra gröna eklöv!
Mötte min vän jag en gång till,
på nytt jag skulle gäckas —
nu, då han gått, jag gråta vill.

Prins Eugen sysselsatt med att utföra väggmålningar i det nya stadshuset. Almberg & Preinitz foto.

Årets sista kvartal

står för dörren.

Förnya därför kvartalsprenumerationen omedelbart.

Iduns Julnummer,

intressant, innehållsrikt och vackert,

utdelas gratis också till våra kvartalsprenumeranter.

"MORGONDAGENS KVINNOTYP"

»Ung svenska». En kamerabild av Goodwin, som ger en föreställning om någon blond valkyria.

Den bekanta tyska skådespelerskan fru Else Heims. En skönhet, förädlad av intelligens och fulländad grace.

En amerikanska, som kan gälla som en tilltalande representant för modärn kvinnlighet.

Den primitiva kvinnan har kanske också sin charm. Här en javanska vid toaletten

ÅTER STÅR PARIS MED ÄPPLET I HANDEN.

Erisäpplet har vandrat från släkte till släkte, och många Trojor ha fallit, efter Odyssén, därför att Afrodite fick priset. Ack, just nu är kanske åter det stora ögonblicket inne, då Paris tvekar och då det gäller, om han äntligen skall ge Athena priset eller om hon ånyo skall vredgad vända människorna ryggen.

Skalder böra ju förstå sig på hur Paris känner det. Den yngste store i Svenska Akademien skriver just, berättar han, en längre dikt, som formar sig som "en hyllning till morgondagens kvinnotyp,

(Forts sid. 883.)

SEPTEMBERS TEATER

Scen ur Molières "George Dandin" på Dramatiska teatern. Fr. vänster: Madame de Sotenville (frkn Åhlander), Monsieur de Sotenville (hr Personne), Angélique (frökn Borgström), George Dandin (hr Gustaf Molander), Claudine (frkn Lindén) och Clitandre (hr Kåge).

Christer Levan (hr Hagman), Veaugrand (hr Ekman) och Degener (hr Björne). I skådespelet "Royal Suédois". Almberg & Preinitz foto.

DRAMATISKA TEATERNS FÖRSTA NYA program för säsongen är synbarligen sammansatt med tanke på att en stark kontrastverkan hör till för att stimulera publiknerverna. Och skarpare motsättning kan ej gärna tänkas än mellan Pär Lagerkvists kuriösa Infernosyn "Den svåra stunden" och Molières "George Dandin", denna klassiska moralitet och om man så vill immoralitet om det omaka äktenskapet.

Huruvida "Den svåra stunden" liksom författarens tidigare givna "Himlens hemlighet", utgöra förebud till en ny form av svensk dramatik, kan ej fastslås på grund av dessa stickprov.

Men ett är visst: vill man avfolka teatern, döda den sceniska konsten, äro den sortens stycken ett utmärkt förstörelsemedel.

Den svåra stunden, den tredje i en liten trilogi, avser väl att ge en vision av själarnas tillstånd efter döden. Det borde alltså vara något i översinnlig mening maktbetagande man ställes inför. Ens krav sträcker sig naturligtvis ej så högt som till en Michelangelofris eller ett Dante-epos; vår tid är ju de små tankarnas och de små känslornas tid, när det gäller diktens skapelser. Men man fordrar i varje fall att få erfara åtminstone en aning om det sublima och mäktiga, som redan själva ordet evigheten innebär. Därav blir emellertid intet. Vi kastas tvärtom in i en så trivial evighet som möjligt, en evighet där man bokstavligen skäller ut varandra på våra gränders simpla språk och där det resoneras om förkalkning i hjärnan, kallbrand i benen och andra jordiska trevligheter. En ansats till besjälad ton förekommer visserligen i det döda barnets repliker, men huvudintrycket blir förvirring, dekadans för att ej säga rent ut — bluff!

Fru Erastoff som Marie-Louise i "Royal Suédois" på Svenska teatern.

Spelet var bättre än stycket. Fröken *Tidblad* gav en rörande bild av det döda barnet, som i bävan letar sig fram genom det stora mörkret, och fru *Schildknecht* och hr *Bergvall* skreko eller väste fram sina lugubra repliker med en balans, som räddade stycket från att bli burleskt. Men bra nära var det ibland.

I Molières "George Dandin" möter det verkliga livet friskt, klart och beskt. Komedien innehåller som alla Molières stycken en tes, med åtföljande bevisföring. Här säger diktaren ifrån på sitt handfasta sätt att den som gifter sig över sitt stånd i regel råkar illa ut och att han förtjänar allt vad han får lida.

Till Molières främsta verk kan George Dandin knappast räknas. För en modern åskådare är det till och med ganska tröttande med sin strängt schematiska byggnad, vartill kommer att hustruns och älskarens lättköpta segrar över den äkta mannen låta den gammalteatraliska tekniken springa väl skarpt i ögonen. Men karaktärsteckningen, som utgör Molières styrka, framträder även här och intygar diktarens människokännedom och förmåga att ge dialogen märg och udd.

Att herr *Gustaf Molander* fått bära upp den rustika huvudrollen måtte berott på personalbrist. Ty i hans modernt intellektuella temperament finns intet av den lantliga fumlighet och bredd som måste bli synligt hos George Dandin, för att man skall tro på hans ständiga nederlag, då det gäller att avslöja hustruns otrohet. Rollen har ju också komiska skiftningar, men de utplånades fullständigt av det gravallvarliga spelet.

I övrigt fick den klassiska komedien ett stilsäkert utförande. Den bornerade adelsfamiljen hade ypper-

(Forts. sid. 885.)

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

EN SEPTEMBERLUNCH

I MEDIO AV SEPTEMBER, DÅ ALLA släktingar och vänner, som undr sommaren levat i den stora förskingringens tecken, komma hem från badorter och sommarnöjen — när de nu inte, som ofta denna sommar varit händelsen, vända åter från Rügen, Hartz, Tyrolen eller andra valutafördelaktiga orter — är det alltid en eller annan vänlig själ som ställer till med en liten sammankomst. Är det nu uteslutande damer, blir det vanligen ett té- eller kafferep, som går av stapeln, då deltagarinnorna i tur och ordning berätta sina upplevelser, samtidigt som man får visa — om man nu varit utomlands — sina mer eller mindre fördelaktiga inköp i kläder, bohag, parfymer och annat smått och gott.

Men huru angenäma förmiddagsrep än må vara — n. b. för personer som ha tid — gives det dock tillfällen, då de av någon orsak ej äro att räkna som tillfyllest. En sådan orsak är bland andra den, om t. ex. resp. värdinna bor i en villastad och de tillärnade gästerna äro bofasta i Stockholm eller någon annan stad begåvad med villastäder. Då resonerar en förståndig och taktfull värdinna som så, att ha nu väninnorna haft både besvär och utgifter med att passa spårvagn och köpa dyra biljetter och därtill offrat en kanske också dyrbar tid, så måste även hon i sin tur, göra sig litet extra besvär. Och besväret utmynnar då i en lunch, som inte alls behöver bliva så över sig besvärlig och ej heller dyrbar. Och för att giva ett exempel meddelas här nedan några anvisningar för en dylik lunch, direkt kopierad efter verkligheten.

Lunchen i fråga gavs en strålande septemberdag, och gästerna voro ombedda att infinna sig ½1 samt tillsagda att medtaga sina handarbeten. Antalet blev med värdinnan tio, och serveringen ombesörjdes tyst och raskt av den duktiga och nätta lilla husjungfrun. Man hade nämligen valt sådana rätter, som när de med en gång voro förberedda och tillagade, sedan skötte sig själva och endast behövde läggas upp på serveringsfaten. Bordet var prytt med krasseblommor i otaliga nyanser från djupaste sammetsbrunt och flammande orange till ljusaste blekgult; först *en masse* i en låg kristalljardinière mitt på bordet och dessutom en lös liten knippa av utvalda blomexemplar överst vid varje kuvert.

Menyn hade följande utseende:

Fiskmayonnaise; mjuka och hårda ostsmörgåsar.

Prinsesskotletter i tomatsås med blomkål och nykokt potatis.

Drottningäpplen.

Kaffe, pepparkakor.

RECEPT.

(Eftertryck förbjudes.)

Fiskmajonäs (för 10 pers.).

Omkr. ½ lit. urbenad, kokt fisk, 2 stora tekoppar strimleskurna turska bönor, 1 dito morötter, 1 dito palsternackor, 1 dito potatis (potatisen förut kokt), det vita av en stor purjolök, 2 stora äpplen, 2 inlagda rödbetor, 1 à 2 gulvita, spröda salladshuvud. — *Kokt majonäs:* 1½ msk. smör, 3½ msk. mjöl, ½ tsk. torr senap, 3½—4½ dcl. grönsaksspad (eller vatten)), 2 äggulor, saften av 1 citron (2 msk.), 1—2 msk. fin ättika, 3—5 msk. olivolja, 1 tsk. salt, 1—1½ tsk. strösocker, 1/5 tsk vitpeppar, 2 dcl. tjock grädde.

De turska bönorna, morötterna och palsternackorna samt purjolöken skäres i strimlor och kokas. (Bönorna för sig, rötterna tillsammans och löken ensam.) Den kokta potatisen skäres även den i skivor, medan äpplena skäres i små tärningar och de inlagda, tämligen stora, rödbetorna finhackas. — Salladshuvudet plockas sönder, bladen sköljas och få ligga ½ tim. i rikligt med kallt vatten, och få sedan avrinna på duk. — Den kokta fisken ses igenom så inga ben eller fjäll finnas och sönderdelas med gaffel i ej för fina flisor.

För majonäsen fräsas smöret med mjölet och senapen och den kalla vätskan påspädes litet i sänder under vispning, varefter såsen sakta får koka 8—10 min. Den upphälles och vispas tills den är kall, då äggulorna, en i taget iblandas. Såsen arbetas nu med visp eller träsked omkr. 20 min., under det ättikan, citronsaften och matoljan droppvis tillsättas. Sist avsmakas såsen ganska skarpt med socker och salt samt litet vitpeppar. Grädden vispas till hårt skum och nedröres i såsen, som nu bör vara tjock och pösig.

De kokta, kalla och väl avrunna grönsakerna blandas med fisken och de finhackade äpplena, varefter blandningen nedröres i såsen. En del av salladsbladen sönderplockas ganska smått (de skäras ej!) och läggas som en bädd på ett större fat av glas eller silver, och härpå upplägges nu majonäsen högt och ledigt. De finhackade rödbetorna strös över och runt omkring läggas de vackraste och sprödaste av salladsbladen varefter till sist, överst på majonäsen, placeras det allra innersta av ett salladshuvud, det s. k. "hjärtat", bestående av få ljusa blad i ganska fast knopp, vilken försiktigt vecklas upp. — Om så önskas garneras salladen även med några äggklyftor samt dillkvistar. — Mjuka och hårda smörgåsar, belagda med mild ost, bjudas till; de få ej vara för fåtaliga.

Prinsesskotletter i tomatsås (för 10 pers.).

6 hekto malet kalvkött, 2½ hekto kokt potatis, 2 msk. finhackad persilja, 1½ tsk. salt, ¼ tsk., vitpeppar, 2 msk. mjöl, 1 ägg (kan uteslutas), 1½ dcl. tjock grädde, 1 msk. olivolja. — *Till stekning och sås:* 2 msk. smör (omkr. 60 gr.), 3—4 tomater, ½ msk. potatismjöl, 4 dcl. buljong (eller vatten och köttextrakt), 2—4 msk. grädde, peppar, salt (socker).

Kalvfärsen arbetas med den rivna eller passerade potatisen, persiljan, mjölet, oljan och ägget till en seg massa, vilken småningom spädes med grädden. Av färsen formas omkr. 20 st. avlånga kotletter, vilka med kniv jämnas och rutas på ömse sidor. De fräsas raskt ljusbruna i det brynta smöret och uppläggas på en tallrik. — I pannan slås moset av de förut passerade, lätt förvällda tomaterna, varefter buljongen påspädes under vispning och såsen avredes med det i litet kallt vatten utrörda potatismjölet. Grädden tillsättes och såsen avsmakas med kryddor. De varmhållna kotletterna iläggas, och pannan placeras på ett hörn av spisen, där det hela håller sig varmt, utan att såsen får koka och därmed förminskas. (Med fördel sker varmhållningen i vattenbad då kotletterna placeras i en låg kastrull eller form som ställes i en panna med svagt kokande vatten.)

Vid serveringen upplägges kotletterna i krans på varmt fat, och såsen slås inuti. För bekvämlighetens skull, kan ett stort, välkokt blomkålshuvud läggas i mitten, då i stället såsen slås omkring kotletterna. Annars lägges blomkålen på särskilt fat, begjuten med smält smör, medan runt huvudet läggas stekta eller nykokta, jämna stora potatisar, som beströs med hackad persilja.

Drottningäpplen (för 10 pers.).

15 à 20 felfria, tämligen fasta äpplen, 1 msk. smör, 2 msk. växtmargarin, 1¼ dcl. strösocker, 1¼ dcl. stötbröd. — *Till fyllning:* 50—75 gr. sötmandel, 5 st. bittermandlar, knappt 1 dcl. socker, ½ äggvita (eller 1 msk. vatten).

Först iordninggöres fyllningen genom att den skållade mandeln stötes med sockret och äggvitan tills massan blir jämn och smidig. — Äpplena skalas tunnt, kärnhusen urtagas med pip, och de uppkomna hålen fyllas med mandelmassan. Smöret och växtmargarinet sammansmältas, äpplena doppas i blandningen och vändas sedan i det blandade sockret och stötbrödet. Äpplena läggas tätt bredvid varandra antingen på ett smort eldfast fat eller i en smord långpanna, och införas i god ugnsvärme för att steka tills de äro ljusbruna och mjuka.

De serveras, ljumma eller kalla, antingen på sitt anrättningsfat, eller ock upplagda på glasskål.

Anm. Då två äggulor böra vara kvar sedan den kokta majonäsen, så kunna dessa vispas till hårt skum och blandas med 4 msk. strösocker, varefter marängmassan lägges i stora flockar mellan eller ock i något mindre sådana en på varje äpple, beroende på, om äpplena stekas på fat eller i långpanna. Denna procedur försiggår en kort stund innan äpplena äro färdigstekta.

FRU DISA.

I DAGARNA HAR EN AV VÅRA skriftställare och därtill en av dem, som verkligen ha en mission att fylla med sitt författarskap — det är inte om alla pennans män det kan sägas — ingått i sitt 71:sta levnadsår. Mannen är *Eugèn Fahlstedt* och den uppgift han offrat lejonparten av sina krafter är Nordisk Familjebok, åt vilken oumbärliga encyklopedi han som medarbetare ägnat 38 år av sitt liv och i vars redaktion han fortfarande verkar med obruten talang och hängivenhet.

Eugèn Fahlstedt.

Sigrid Rudebeck.

Vitterhet och musik utgöra hans livsintressen ända sedan hans studenttid i Uppsala, där han var med om att bilda sällskapet "Runa", vilken vittra sammanslutning även räknade Strindberg som medlem. Fahlstedts musikintresse förde honom dels till sekreterarebefattningen i Filharmoniska sällskapet, som han beklädde 1891—1901, dels in på musikkritikerns verksamhetsfält. Som musikgranskare tjänstgjorde han i Vårt Land 1892—1903 och i Svenska Dagbladet 1903—1906. Han recensentskap utmärkte sig städse för stor sakkunnighet och ridderlig ton.

På det litterära området har F. isynnerhet utmärkt sig som en pietetsfull Strindbergsöversättare. Som bekant skrev Strindberg under en period av sitt liv sina verk på franska såsom "Inferno" och "Legender". Dessa tolkades av Fahlstedt på svenska; likaså översatte han novellen Tschandala från en dansk upplaga, emedan det svenska manuskriptet råkade förkomma, då det sändes till Tyskland.

Den älskvärde sjuttioåringen befinner sig alltjämt vid full vigör och är förmodligen färdig att begynna från bokstaven A igen, när Nordisk Familjebok inom en ej avlägsen framtid börjar utkomma i sin tredje edition.

*

Den kända pedagogen fröken *Sigrid Rudebeck* fyllde den 7 sept. tember 90 år. Fröken Rudebeck grundlade och förestod i många år den efter henne uppkallade flickskolan i Göteborg. Skolan, som startades 1869 med summa *en* elev, har sedan vuxit till att omfatta åttaklassigt läroverk, gymnasium jämte folk- och småskoleseminarium med över tusen elever. Här upptogs för första gången huslig ekonomi på skolschemat, men undervisningen sköttes av en av stadens kokfruar, eftersom utbildade lärarinnor den tiden ej funnos att få. Fröken Rudebeck har under sin verksamhet bland ungdomen alltid utmärkt sig för klok framsynthet och varmt hjärta, och hon har förvärvat många vänner både bland kolleger och lärjungar.

*

I sitt nionde decennium ingick den 13 ds. fru *Maria Lindahl* i Karlskrona. Fru Lindahl föddes nämligen i Kristianopel den 13 sept. 1841 och föräldrarna voro handl. Sven Nilsson och dennes maka. På 1850-talet flyttade familjen till Karlskrona, där fadern startade den välkända firman S. Nilsson.

Maria Lindahl.

År 1867 ingick fru L. äktenskap med grossh. Axel Lindahl som året förut etablerat den över hela landet välkända ostfirman med samma namn.

I äktenskapet föddes 8 barn, 5 söner och 3 döttrar, vilka alla bildat egna hem, utom den yngsta dottern, vilken som moderns sällskap och hjälp kvarstannat i hemmet.

Makarnas äktenskap som var synnerligen lyckligt och vilken förening varade i 40 år upplöstes genom makens i nov. 1907 inträffade bortgång.

Den framlidne maken, som besatte synnerligen gedigna köpmannaegenskaper, intog en framskjuten ställning såväl inom köpmannavärlden, som det kommunala livet i hemstaden och hade förstått att förvärva sig en stor vänkrets långt utom provinsens gränser. Det Lindahlska hemmet var i synnerhet från 1870-talet intill de senare åren före makens bortgång ett av de allra gästfriaste husen i Karlskrona och utgjorde för familjens många vänner i Karlskrona, såväl som från andra trakter av landet en kär samlingsplats.

Med synnerligen stor duglighet och omtanke styrde fru L. i

STEINWAY & SONS

STORT LAGER I ENSAMAGENTUREN:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 39

Mot mal, kakerlackor, väggohyra, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrotningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar à kr. 0:80 och 1:50 i alla färg- och kemikalieaffärer samt hos ensamimportörerna

AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD,
Malmö.

BÄSTA RENGÖRINGSMEDEL

TEKNISKA FABRIKEN NITOR A.-B.,

Högbergsgatan 11, Stockholm.

ALABASTER TVÅL

överfet toalettvål
med behaglig parfym.

Alla damers favorit-tvål

TILLVERKARE:

GAMLA TVÅLFABRIKEN
TERNINGHOLM, MALMÖ.

Konserveringsartiklar

INKOKNINGSAPPARATER, PASSERINGS- och SKALMASKINER, TORKAPPARATER, SYLTGRYTOR, i koppar, emalj och aluminium, SLEVAR, SKEDAR, GUMMIRINGAR etc.

FÄRE och äkta REX-
KONSERVGLAS

HÖGANÄS SYLTKRUKOR och BURKAR.
Allt till billigaste priser.

AKTIEBOLAGET
BRISING & FAGERSTRÖM
24 REGERINGSGATAN 24

PARAMINT
PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE.
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.
SÄLJAS ÖVERALLT
A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

sitt stora hushåll och gick helt upp i omsorgen om sin familj och sitt hem.

Det Lindahlska hemmet var nästan aldrig tomt på gäster, bjudna eller objudna, alla lika hjärtligt välkomna och mottagna. Lägges därtill den stora familjen och många tjänare, förstår man lätt att det fordrades en omtänksam och överinseende husmoders ledning för att allt skulle gå som ett urverk. Den vördnadsvärda gamla blev på sin högtidsdag, som hon kunde fira med obrutna själs- och kroppskrafter, föremål för en varm hyllning från släkt och vänkrets.

(Forts. fr. sid. 880.)

med en starkare betonad *intellectual beauty*". Detta har bragt oss på den tanken att fråga också några andra av skalders och siares släkte, om vad de tänka om Paris' val just nu. Skall han åter, med sin hyllning för den kroppsliga skönhetens gudinna, vinna Helena och se Troja gå under, eller skall — ja, hur skulle Athena, om hon föredrages, forma "morgondagens kvinnotyp" om icke just med en "starkare betonad *intellectual beauty?*"

Vi fråga först en känd filosof, gift med en också mycket känd författarinna, om morgondagens kvinnotyp och den själiska skönheten. Filosofien har ju eljes just aldrig haft vidare att göra med kvinnan, som fått representera det omedvetna. Men vår tillfrågade filosof tror sig se av historiens gång, att turen har kommit också till kvinnorna att bli medvetna: historiens gång, säger han, är att allt fler människor träda in i samhällslivet och bli medvetna som samhällsvarelser. Det finns ingen väg utanför. Det är historiens lag. Men den lagen, antyder han, kommer också med ett litet evangelium: på samma sätt måste kvinnorna också bli allt mer omtyckta. Ju mer förmåga någon får, dess mer eggande blir hans inverkan på andra. Såvitt kvinnorna vinna i förstånd och känsla, såvitt ökas deras makt. Och den personliga makten är kärnan av den politiska.

Så var det alltså med den själiska skönheten och historiens lag, enligt filosofen. Men han skjuter under lagbeslutet in ett litet biskop Brask-förbehåll. I fråga om den själiska skönheten, om den tillhör kvinnan, förblir nog, säger han, mannen i alla fall en smula platoniker...

Vi gå vidare med frågan till en dramatiker, som just i dagarna haft sin egentliga stora debut och som är så ung, att han kan stå som ungdomens specielle representant.

— Jag håller just på att skriva ett skådespel, säger han, som i viss mån handlar om "morgondagens kvinnotyp" eller åtminstone hennes tillkomst. Jag låter min hjältinna bli fysiskt vacker, men detta bara för att den yttre skönheten är ett så starkt verkningsmedel. Jag tror på "det vackra bakom det vackra". — Kvinnan, åtminstone inom de högre samhällsklasserna, lever ett andrahandsliv, van som hon är att alltid mannen träder emellan i alla yttre strider och svårigheter. Som moder är hon stor i sin uppoffring och kärlek — men varför få människorna så sällan med sig ut i livet något av detta stora etiska, som deras moders kärlek borde ha gett dem? När de lämnat hemmet, ha de glömt — — —

Kvinnan — hon av de högre samhällsklasserna — måste slita sig ifrån spegeln, där hon dröjer inför sitt eget lilla jag. Hon skall, som mannen, gå genom striden, genom samhällsdegeln, hon skall upphöra att leva sitt andrahandsliv — då kommer väl också "den själiska skönheten", som inte poleras och manikureras och friseras fram.

Men kanske skall det redan nu i krigsländerna ur skam och lidande växa en större kvinnlighet än den som glittrar på Strandvägen.

En sorgsen författare säger slutligen:

Jag lär väl inte leva så länge att jag får se "morgondagens kvinnotyp". Men jag ser, att hon av i dag inte är densamma som hon av i går. Hon av i går var nödgad att, i skenbar omedvetenhet, tänka och handla affärsmässigt. Hon måste ju göra ett gott parti! Och i dag: generationer ha satt i henne, att inte själv kan besluta, att hon skall tvingas och en-

---

Tänk på Blomsterfonden!

Watzins & Watzins
Svavelhårvatten **Svavelpomada**

förlänar en yppig hårväxt samt äro de effektivaste medel mot mjäll, hudutslag och vissa ekzem.

Uppfinnaren av Watzins Svavelhårvatten och Watzins Svavelpomada med sin familj, varav sanningen om dessa preparaters goda verkningar bevisas.

Att här av mig fotograferade personer tillhöra förenämnda familj samt att deras hår är äkta och naturligt intygas.
Stockholm den 6 Dec. 1920.

Tibbe Malmberg
Fotograf, Barnhusgatan 6

Tillverkare:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA.
Kungl. Hovleverantör.

Den kända hemkonsulenten THORA HOLM säger efter avprovningen av de olika margarinmärkena följande:

"— — — av vilka särskilt

SVEA VÄXT

margarin framträtt såsom mäst lika natursmöret".

Gyllenhamars
UNDERBARA
HAVRE-MUST
Motverkar hjärt- och nervsvaghet.
För åldringar, vuxna och barn.

THULE
CACAO

VILAR PÅ **MUSTADS** MARGARIN

HÅKANSSON

BOET.

Vår
Konsultativa
avdelning utför
Ritningar
och tjänstgör såsom
rådgivare vid alla
Nyinredningar
Omändringar
Kompletteringar

UTSTÄLLNING OCH BYRÅ
GÖTEBORG
KUNGSPORTSAVENYEN
TEL. 10232. TEL. 16532.

Olycksfalls- och sjuk-
SkadeståndS-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Blomsterlökar m. m.

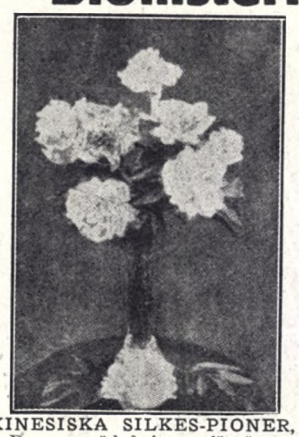

KINESISKA SILKES-PIONER, Dessa trädgårdens förnämsta prydnadsväxter äro bäst att nu plantera för ernående av ett rikt blomsterflor nästkommande sommar. Pioner ge stora, härliga, silkeaktiga blommor i sällsynta färger och dofter. En gång planterade stå de för varje år på nytt i blom. Finnas i en mängd färger och nyanser från vit, creme, rosa, röd till djup purpur. Pris pr 1 st. 1:65, 5 st., en av varje färg, 7:80, 10 st. 15 kr., 15 st. 22 kr. Blommorna äro i likhet med ovanst. ill.

HÖST-PHLOX, är en praktfull gruppväxt genom sin rikedom på färger och blommor. Finnes i färger, vit, röd, rosa, rosa med rött samt lila. Pris pr 1 st. 1 kr., 5 st., en av varje färg, 4:50.

HYACINTER. Jättelökar för inomhusodling. Färger: mörk rosa, mörkblå, gul, vit, violett och mörkröd. 1 st. 60 öre, 10 st. 5:50. Mindre lökar för trädgården i färger: röd, rosa, vit, blå och gul, 30 öre pr st., 10 st. 2:50.

TULPANER. Enkla, bäst för kruka, i färger: vit, rosa, karmosinröd, orange och guldgul, 25 öre pr st., 10 st. 2:25. Dubbla samt Darwintulpaner, bäst för trädgården, samma färger och priser.

NARCISSER. Påskliljor 25 öre pr st., 10 st. 2:25. Pingstliljor 20 öre pr st., 10 st. 1:75.

CROCUS, för kruka och trädgård, vit, blå och gul, 10 st. 75 öre, 100 st. 6:50.

GARANTI: Ej grobara plantor eller lökar ersättas med nya gratis.
Odlingsanvisning medföljer varje order. Ill. priskurant gratis.
All exp. sker så vitt möjligt omg. och uttages likvid genom postförskott. Uppgiv postadress. Obs.! Min adress är endast:

WIDNERTZ' FRÖHANDEL, Hälsingborg 3.

VICTORIAS
LAVENDEL TVÅL
FÖRNÄMSTA I SVERIGE

leveras. Nu skälver hon och ängslas under den frihet hon fått.

Överklassens kvinnor ha, tack vare sitt levnadssätt, nått en sådan fysisk fullkomning, att ingen man kan mäta sig med dem: det är, som vore det två raser. Men den själiska skönheten, den kommer med friheten.

E. TH.

Att vara förälskad på amerikanska och på svenska.

Så långt männen. Här nedan låter en kvinnlig skribent höra sin röst:

DEN RENT FYSISKA SKÖNHETEN STÅR icke längre så högt i kurs som den en gång gjort, vad det nu kan bero på. De stora, granna kvinnorna, vilkas yppiga former nästan sprängde trikåerna på åttio- och nittiotalens varietétribuner, eller de små svarta, vykortsvackra, tillhöra båda en förgången tid. Materien får icke längre framträda i så robusta former att den hindrar anden, om det finns någon, från att skimra igenom. Det är personligheten, viljan, hjärtat, intelligensen det kommer an på; anletsdragens form spelar en mera underordnad roll. En fransk författare har helt nyligen ansett sig kunna konstatera att de allra flesta av historiens beundrade kvinnor, knappast varit vad man skulle kalla skönheter, vilket torde visa att den *stora* skönheten i alla tider ansetts kräva något annat än blott formernas fulländning. Han pekar på Mona Lisa, Lionardo da Vincis älskade modell, som tjusat århundraden med sin säregna charm, på madame de Maintenon och flera andra, där personlighetens tjuskraft genomträngt och adlat det yttre omhöljet.

Det är intet obetydligt steg uppåt att mannen av i dag allmännare än förr fordrar något annat och mera hos kvinnan än den motsatta könsvarelsens fysiska fullkomlighet. Att han ur hennes blickar vill se framlysa en själ i korrespondensen med hans egen och att han i hennes gestalt ville se sina bästa tankeskapelser taga form. Den första kvinnan skapades av hans revben och är därför obetydligt skönare.

Den andliga frigörelse och den förbättrade ställningen i socialt och ekonomiskt avseende ha höjt kvinnotypen över hela den civiliserade världen och gjort förhållandet mellan man och kvinna finare, mera förtroendefullt, och dock är det underbart att iakttaga hurusom mannen, trots hans nu så kringskurna övermakt, i alla länder är sin egen kvinnotyps skapare. Eller är det tvärtom — är just hans lands kvinna hans med naturnödvändighet drömda ideal? För den som något försökt sätta sig in i denna fråga vill det nog i allmänhet se ut som om hon först diktats och drömts och sedan trätt fram i verkligheten.

Låtom oss t. ex. se på den amerikanska kvinnan, hon som väl för närvarande av många skäl är den mest observerade. Färdig och välrustad som Pallas Athene — om också med andra vapen — har hon sprungit fram, inte ur en guds panna, utan ur et välkammat och kosmetikdoftande yankeehuvud: ljus, oändligt smärt och finlemmad, halvt avkönad såsom amerikanernas anständighetskänsla kräver, färdig att låta sig älskas och beundras av den store, starke mannen, vars privilegium det är att ligga vid hennes fot — hans förkroppsligade dröm som kan sjunga sentimentala månskenssånger vid pianot, dansa foxtrot med vemodigt behag, läsa litet "litteratur" i hans ställe, tyrannisera honom och som i känslan av alla dessa fullkomligheter är oändligt självmedveten. Hur kallt det än må vara bakom denna fasad, hela tiden är hon hans drömda daggstänkta lilja — hans typ — om än kampen för att behålla liljestängeln smärt med åren blir allt hårdare och mera påfallande och diamanterna bli allt nödvändigare som ersättare för den skära ungdomlighetens dagg, när åldern kommer och ogalant kräver ut sin skatt till och med av den som varken sår eller spinner.

Den romanske mannen har framdyrkat en helt annan typ. Den svala liljan lämnar honom, som beundrar den yppigt flammande rosen, fullständigt kall. Han älskar fortfarande, i motsats till anglosaxen, det varma lidelsefulla temperamentet, kvinnan som icke bara vill ha hängivenhet utan som hängiver sig själv. Den sköna, ömtåliga dockan är honom — åtminstone om man bortser från den rena överklassen med traditioner från l'ancien régime — likgiltig; vad han kräver är en livskamrat i arbete och kärlek. Den franska eller italienska kvinnan älskar kärleken för dess egen skull, det är omkring henne en atmosfär av kärlek och livsnjutning, en fullblodighet som älskar, ger och offrar allt för det dyrkade föremålet, och samtidigt har denna kvinna sedan generationer, utan kamp och kvinnorörelse, utan yttre likställighetskrav tagit sin del i livskampen även vad arbetet beträffar.

Och här i Sverige, vilken typ är det mannen älskar här?

Jo, framför allt, ty svenskens äventyrsälskande, utåtsökande läggning förnekar sig aldrig, det främ-

Glädjevisa.

Hembiträdet Fröken Fina
är så hjärtans glad i håg,
ty kastrullerna de skina
glänsa skönt som sol på våg.

Kransar lysa, handtag glimma
fint och blankt i varje hörn;
allt var klart på knappt en timma
blott med hjälp av **Röda Björn.**

Pulvret: trogen vän i köket
när man kopparn putsa skall.
Flytande: vid lördagsstöket
bäst till finare metall!

Flyglar, Pianinon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottninggat. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

Värdefullt dietetiskt medel vid mag- och tarmsjukdomar.

Med framgång prövat å lasarett i Stockholm. Läkareutlåtande sändes på begäran.

Kraftigt stärkande och lätt absorberbart även i svåraste stadiet av dålig matsmältning. Originalförpackning à 4:25 kr. på apoteken och i större sjukvårdsaffärer samt pr postförskott från Laktoprotin, Stockholm Wa Rt 809 13.

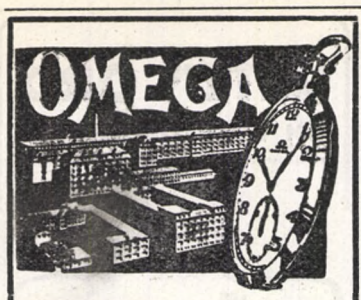

Världsmärket bland fickur.

6,000,000 Omega-ur i bruk.

Blusskyddare

helylle alla färger, 7:— pr. st. Ylledamstrumpor, engelska, 2:50, 2:75 pr par.

D:o med handsydda sömmar, vida upptill, 3:50, 4:50, 5:—

Exp. mot postförskott.

Malmö Trikåmagasin

Cecilia Ahlström.

Amiralsgatan 17, - Malmö.

Nyutkommen katalog över

BLOMSTERLÖKAR

och växter jämte allt övrigt för trädgården sändes på begäran.

Aktiebolaget

Nordiska Fröhandeln

45 MÄSTERSAMUELSGATAN, Stockholm C.

Rikst. 31725 - Stockholmst. 14220

GUMMANS Tvättpulver

mande, från omgivningen avvikande. Det glänsande och blodfulla. Funnes det en statistik härom skulle den helt säkert visa att alla kvinnor som kunna skryta med en droppe utländskt blod i främsta rummet äro eftersökta på den svenska äktenskapsmarknaden. Svenskens fantasi kräver det ovanliga, och är han fångad av en helt vanlig och vardaglig svensk typ diktar han om den. Det är något särskilt med hennes gråa ögon — hon ser ut som om hon vore från Irland. Eller den där ansiktstypen tyder på slaviskt ursprung (också det är bättre än svenskt). Den svenska kvinnan blir ännu aldrig älskad för vad hon är — något så trivialt kunde aldrig falla en svensk man in — utan för vad hon kunde vara.

Om en mycket duglig kvinnlig läkare t. ex. sade hennes man vid ett tillfälle, då någon främmande för honom uttalat sig berömmande om henne: Ja, hon är duktig, men egentligen borde hon ha blivit dansös. Ni kan inte ana så förtjusande hon dansar!

Detta är typiskt manligt svenskt. Och det är något av gosselynnets friskhet och fantasi över det; därför är det också sympatiskt.

E. N.

(Forts fr. sid. 881.)

liga framställare i hr *Personne* och frkn *Åhlander*, frkn *Borgströms* Angélique lyste av impertinens och frkn *Lindéns* fjädrande kammarsnärta var roande för både öra och blick. — Parkdekorationen utgjorde en sann ögonfägnad.

Svenska teaterns svenska nyhet, Ejnar Smiths skådespel "Royal Suédois", har väl vid det här laget stadgat sin på premiären vunna framgång och blivit en pjäs, som alla måste se. Segern var också välförtjänt. Den utmärkte romanförfattaren är en dramaturg med ingående kännedom om vad scenen oavvisligt kräver av ett teaterstycke för att det skall hålla balansen i rampskenet. Det romantiska motiv, som hans slagruta så lyckligt tillfört honom, har han utnyttjat med klokt tillvaratagande av dess många intressemöjligheter. Ej ett ögonblick står handlingen stilla, och figurerna, skickligt insatta i sin tidsmiljö, äga visserligen ingen framträdande originalitet, men de ha liv och karaktär och det finns ögonblick, då de komma ens hjärta ganska nära. Att författaren har sin styrka i det dramatiska genremåleriet framgår av den utmärkta första akten med festen hos rådman Levan, en alldeles ypperlig tidsmålning ur svenskt småstadsliv för hundra år sedan.

Utrymmet nekar oss att ingå i detalj rörande spelet, som på de flesta händer gör rättvisa åt det underhållande stycket. Hr *Ekman* i den manliga huvudrollen, äventyraren Charles Veaugrand, har ett lyckligt grepp på uppgiften, det är romantisk färgläggning men utan alla okonstnärliga tric, som verka dålig teater. Fru *Erastoff* spelar den unga godsägarfrun, vilken av sin romantiskt överspända natur drives i Veaugrands armar för att sedan stå med tomma händer, när hjälten avslöjas som en brottsling, och hon betonar med finhet och värme den unga kvinnans blida, kärlekstrånande väsen. Hr *Hagman* har som Strömstad-köpmannen och magistratspersonen Levan en av sina lyckligaste roller. Denna brumbjörn, rättrådig, humoristisk och hjärtevarm under den kärva ytan, är träffad på kornet. — Uppsättning och regi öka hr *Klintbergs* kreditsida med en ny post.

Det verkningsfulla skådespelet föreligger i en prydlig bokupplaga för samlare av svensk dramatik.

*

Mindre Dramatiska teatern öppnade sitt första spelår med ett svenskt original, "Svenskt folk", av en ung debuterande dramaturg Ivar Thor Thunberg, ur litterär synpunkt en värdig inledning, som skulle erhållit en ännu värdigare prägel, därest publiken visat sitt intresse genom att komma tillstädes fulltalig. Debuterande dramaturger med hr Thunbergs ursprungsfriska talang växa nämligen så glest i vår sceniska diktnings plantskola, att det ej skulle skada, om de påkallade en allmännare uppmärksamhet.

Svenskt folk är en bitter och isande skildring ur svenskt bondeliv, med ett inslag av den grova erotik, som naturnödvändigt uppstår bland folk, som lever ett ensamt liv ute i bygderna och för vilket drifternas pockande stämma blir en befallning, som åtlydes, följderna må sedan skapa vilka tragedier som helst.

Det är en ohämmad kraft som talar ur denna folkdikt, en ärlighet i teckningen av människorna, där intet sparats av mörka färger och mustigt bildrikt folkspråk. Dialogens kraft och snabba hugg erinra om Strindberg, utan att det därför kan bli tal om efterbildning.

Skådespelarne å sin sida tyckes också ha besjälats av diktverkets eld, ty utförandet bäres av en på våra scener mindre vanlig intensitet. Fru *Schildknechts* sanningspräglade bondkvinna med sin trots de 80 åren imponerande styrka och myndighet, hennes flammande moderskärlek, passionsmärkta liv och slutliga brustenhet inför ödestragikens fullbordan, allt tolkas med mästerskap. Sonen, en lidelsefull och av häftiga lynneskastningar kännetecknad karaktär, får i hr *Uuo Hennings* temperamentsstarka spel den rätta färgen, och detsamma må förbehålls-

F Paulis

OVICULA

(ägg)-tvål

mild
behaglig
uppfriskande

SVÅRT ÄR
att förstå kinesiska
LÄTT att övertyga
sig om att PELLERINS
MARGARIN är det bästa

Om en moder vill se
sitt barn växa och frodas
bör hon obetingat hålla sig till det välkända
NESTLÉ'S BARNMJÖL
Erfarenheten visar, att detta smältes ovanligt lätt och gärna tages av barnet, som från dag till dag tilltager i vikt av sin Nestlé-soppa, bevaras från magsjukdomar och hudutslag och oavbrutet befinner sig väl.

löst sägas om fru *Gardhs* Ingrid, åt vars på en gång hängivna och maktbetonade väsen den unga skådespelerskans tal, minspel och plastik förläna en illuderande sanningsprägel. Även övriga rollinnehavare, hrr *Bengtsson, Brovallius* och *Nilsson* äro förträffliga. Särskilt har hr Brovallius utmejslat den sjukdomsbrutne gamle drängen till en gripande gestalt av fysisk eländighet, parad med skälmens klippskhet och feghet. Hr *Lindens* omsorgsfulla regi må heller ej förgätas. Måtte nu blott den publik, som ivrar för den dramatiska konstens uppryckning, stödja detta prov på jäsande kraft och talang.

ARIEL.

Lucia.

Av MATILDE SERAO.

Översättning av Ernst Lundquist.

(Forts. fr. n:r 35.)

JAG SKALL SKÖTA EKONOMIN, TY det skulle han inte kunna. Jag skall även underkasta mig denna prosaiska, torra, otacksamma plikt. Jag skall ända till sista droppen tömma den bittra kalk, som jag själv har uttänkt åt mig. Och måtte Herren hålla fjärran från mig den svaghettens stund, i vilken Kristus själv utmattad viskar: "Fader, om det är möjligt, gånge denna kalken ifrån mig!"

"Men nu måste du säga mig, Caterina, om ej allt detta förefaller dig skönt? Du måste säga mig, du med ditt lugna, klara omdöme, om ej det jag åtar mig är något upphöjt och heligt? Är icke min mission sublim? Är det icke nästan gudomligt, det jag gör? Stämplar jag ej sålunda mitt liv med det motto, som hädanefter skall bli mitt: Allt för andra, intet för sig själv? Ger jag ej mänskligheten ett stort föredöme av altruism? Jag vill icke ha beröm, jag vill ödmjukt och fromt uppfylla min plikt, som en ovärdig varelse, men utvald av den gudomliga nåden.

"Skriv till mig. Säg mig din tanke, klart, uppriktigt, ärligt, som du alltid har sagt mig den i mitt livs allvarliga ögonblick. Intet har varit allvarligare än detta. Skriv till mig på ett kort: du gör rätt, Lucia. Eller skriv: Lucia, du gör orätt.

"Och kom snart tillbaka, Caterina, kom tillbaka till den, som älskar dig så som aldrig någon väninna har varit älskad.

Lucia."

Mot slutet av läsningen blev Caterinas klara, rena stämma litet hes, som om hon varit mycket trött. Då hon slutat, vek hon ihop pappersarken, lade in dem i kuvertet och väntade på vad hennes man skulle säga. Andrea hade druckit två glas vermouth, det tredje stod halvtömt framför honom; cigarren hade slocknat ett par gånger.

"Nå, vad säger du, Nini?" frågade han sedan i litet yrvaken ton.

"Jag? Jag vet inte. Jag har inga idéer, det har jag aldrig haft."

"Vad skall du skriva till henne?"

"Vad du säger mig."

"Jag ber dig lägga märke till, att signorina Altimare varken har bett dig läsa upp brevet för mig eller begärt mitt råd. Jag är aldrig nämnd."

"Men du förstår väl...", sade hon ödmjukt.

"Ja, jag både förstår och inte förstår. Jag anser för min del, att det är ett dåligt parti."

"Jag också."

"Du är alltid av samma åsikt som jag. Den där Alberto är så ynklig och eländig, att han inte är värd en sådan hustru som Lucia."

"Det är sant. Jag skall skriva till henne, att hon handlar orätt."

"Ja, skriv det. Hon rättar sig naturligtvis inte efter det, men då har du i alla fall varnat henne i tid. Eller... vänta hellre till i morgon."

De talade ej mera därom, men hela kväl-

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad
Konfekt
Marmelad

endast 5 kr. per ask

till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.

PERCY F. LUCK & Co.

WITT'S ORD
OM LILLE OLLES RESA

3. HÄMND PÅ TANT.

Tant retas väldigt. Jag är ond. Jag vill hemnas. Men inte förr en jag fått kontragt med farbror Lars.

Uppehåll.

i dag fick jag kontragtet. En krona pr gång. Och då såg jag att tant lade sitt huvud mot farbror Lars axel. Her var afer att göra för fabror Lars hade vit rock. Och jag gjorde aferen. Smetade Viking på stellet efter huvut. Vad er det sa farbror Lars nesta dag. Det är tant som svertar sig för att hennes grå hår ska gå bort sa jag. Farbror Lars skrattade. Tant är tjugofem år så han, nej det är nog Olle som gör aferer i Viking. Men det var fel den gången för hade tant haft Viking så hade det inte smetat. Så du får ingen krona. Kontragtsbrott skrek jag.

Köp aldrig "billig skokräm" eller "vilken sort som helst" utan fordra ovillkorligen det fullt förstklassiga fabrikatet Viking.

AMATÖRKAMEROR

Fredsutförande. Olika världsfabrikat
MATERIAL OCH TILLBEHÖR
för fack- & amatörfotografer.
AKTIEBOLAGET ARTO,
Malmö.
SÖDRA FÖSTADSGATAN 2.
Rikst. 52 76 och 56 22.
Illustrerad katalog kostnadsfritt.

"Lova mig att du vill försöka Sanatogen för dina nerver!"

För många människor, som kände sig svaga och trötta, var det en riktig vändpunkt i deras liv den dag, de började använda Sanatogen, i det deras ängslan för att nerverna skulle förstöras helt och hållet försvann och de kände sig såväl fysiskt som psykiskt återställda.

Skådespelaren Herr Gösta Ekman, Stockholm, skriver:

"Edert preparat Sanatogen har av mig använts o. befunnits vara kraftstärkande, varför jag på det varmaste rekommenderar detsamma."

Såvida Ni är i behov av Sanatogen, uppskjut då icke användandet, utan genomgå genast en kur!

Fås på alla apotek och i drogaffärer.

SANATOGEN

Solo-Kaffe

från

Aktiebolaget Malmö Kaffekompani

är det bästa

Java-Kaffe

SYLT-
KRUKOR
ALLA STORLEKAR
FRÅN
KR. 1 KR.

KÖKS- NK AVD.

Chesebrough's Vaseline

OCH DESS PREPARATER SÅSOM COLDCREM, PARFYMERAD VASELINE, KAMFER VASELINE-CREM, ISKAMFER OCH MÅNGA ANDRA.

Gör huden fin och mjuk

Bemärk Klöverblad-Varum.

len voro de tankfulla och förströdda. Då och då växlade de något ord. De gingo på teatern, men stannade ej till sista akten. Andrea var mycket orolig den natten. Caterina hörde honom vända sig oupphörligt, pusta dra i täcket. Halvsovande frågade hon, hur det var med honom.

"Det är kaffet! Det var för starkt", mumlade han.

Följande morgon, medan pigan var inne, tog han henne avsides och höll följande tal:

"Hör på, Nini, låt oss inte blanda oss i andras angelägenheter. Vi misstaga oss kanske; det vore att åtaga sig för stort ansvar. Låt Lucia Altimare gifta sig med vem hon har lust. Hon blir kanske lycklig med Alberto. Vi stå inte till ansvar för andras själar. Kanhända vi bara gav dem ett dåligt råd. Man vet ju aldrig, huru ett äktenskap artar sig. Skriv att hon gör rätt."

Caterina lydde, ty hon ansåg som sin plikt att anse allt vad mannen gjorde för klokt och rätt.

TREDJE DELEN.

I.

DÅ TÅGEN FRÅN ROM OCH NAPOLI kommo, strömmade en böljande människomassa ut från den lilla tarvliga, smutsiga stationen vid Caserta och spred sig uppåt den breda, dammiga landsvägen, som saknar skugga, ty på ömse sidor utbreda sig ängar, där garnisonens hästar beta. Svarta frackar med vita skjortbröst rörde sig framåt i solen; men där funnos också lätta sommarkostymer av blått och vitt, randigt linne, varmed de napolitanska eleganterna ville visa sitt förakt för landsbygden och sin liknöjdhet att vara med om högtidligheterna inne i festsalen; och där funnos även långa svarta livrockar, prov på lantlig halvelegans. Under stora parasollers vita kupoler kommo damerna i ljusa, lätta dräkter, i alla grader av lyx. De kommo från Napoli, från Santa Maria, från Capua, från Maddaloni, från alla småstäderna i trakten, från de stora herrgårdarna i närheten, skrattande och pladdrande; napolitanskorna voro lediga och ogenerade, luktade på stora blombuketter och viftade med solfjädrarna; landsortsdamerna voro mindre bullersamma, observerade stadsdamerna och sökte härma dem. Den strålande septemberdagens sol gassade, och damerna satte käckt sina små blanka, spännbesatta skor i dammet. Vägen myllrade av folk.

Rätt fram låg slottet, Vanvitellis poetiska dröm, som har blivit en arkitektonisk verklighet. Det har en storslagen, majestätisk prägel, tack vare linjernas renhet, ornamentens smakfulla enkelhet och den egendomliga ljusa träfärgen, som icke är blekt, men dock visar svaga spår av tidens framfart. Alla fönster i första våningen stodo öppna; de tre väldiga portarna, vilkas valv sträcka sig genom hela byggnadskomplexen och från vilka man har utsikt till det brusande vattenfallet i fjärran, stodo på vid gavel och slukade oavbrutna strömmar av folk. Utmed vägar vajade provinsen Campania Felices baner med överflödshornet, varur alla jordens skatter vältra ut; även nationalflaggor böljade för vinden.

(Forts.)

NORDISKA KOMPANIET UTSTÄLLER I den stora hallen 3 trappor upp — samma lokal där Iduns Amatörfotoutställning var inrymd — en samling modeller från Berlin, Paris och Wien. Det är mest mörka, sobra saker i mjukt siden, gabardine och sammet, snittet är enkelt och företer inga nämnvärda nyheter. Den långa midjelinjen härskar ännu, likaså de enkelt rynkade kjolarna. Något flärdfullare te sig en del aftontoaletter i tyll och siden. Men det nyaste nya få stockholmskorna se först på mannekängsuppvisningen i dagarna då N. K. förevisar sina vackraste Parismodeller. Den dagen få vi veta vad vi skola sätta på oss i höst!

Aktiebolaget
Stora Essingens Ångtvätt
Första klass Tvätt- & Strykinrättning

H. M. Konungens Hovleverantör
Leverantör till:
H. K. H. Hertigen av Nerike
H. K. H. Hertigen av Södermanl.

TELEFONER:
Riks Stockholm n:r 16 42
Riks Stora Essingen n:r 12
St.-Tel. Stora Essingen n:r 12

Hushållstvätt - Herrtvätt - Gardintvätt -

utföres förstklassigt o. under ansvar att endast 1:ma tvättmedel användas.

Plantera blomsterlökar nu!

Låt oss sända vår katalog och utförlig kulturanvisning.

A.-B. L. DÆHNFELDTS FRÖHANDEL
HÄLSINGBORG

Av SANGALLA the rekommendera vi våra kända märken
"PEKOE SOUCHONG"
"IMPERIAL"
"ORDINARY"
i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

"Therma"
ELEKTRISKA SPISAR
TYP G.
ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
THERMA
BIRGER JARLSG. 22 • STOCKHOLM

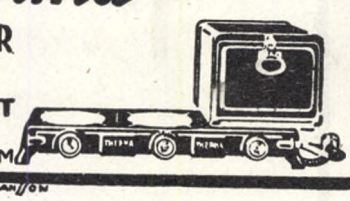

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"
för matlagning och bak, och
Växtmargarin "Extra Växt"
för bordet,
äro marknadens förnämsta fabrikat.

Ingen fruktmat är mer givande
vare sig ensam eller i sammansättningar än
JAMAICA-BANANER.
Recept fås gratis hos
THE BANANA COMPANY A.-B., Norrlandsg. 16, Stockholm

Oatine

Ni blir yngre till utseendet, huden blir mjukare, renare och klarare, när ni undviker den gammaldags ansiktstvättningen med tvål och vatten, emedan huden då spricker, blir grådaskig, rynkig och grov. Engelska, franska och amerikanska damer vårda dagligen omsorgsfullt sin hy med *OATINE*. Ni får eller bevarar på detta sätt huden klar, sammetsmjuk och vacker.

Fås överallt, eller skriv till

THE OATINE COMPANI's Generaldepôt, Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn. London & Paris.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel Köpenhamn.

Colgate's Tandcréme

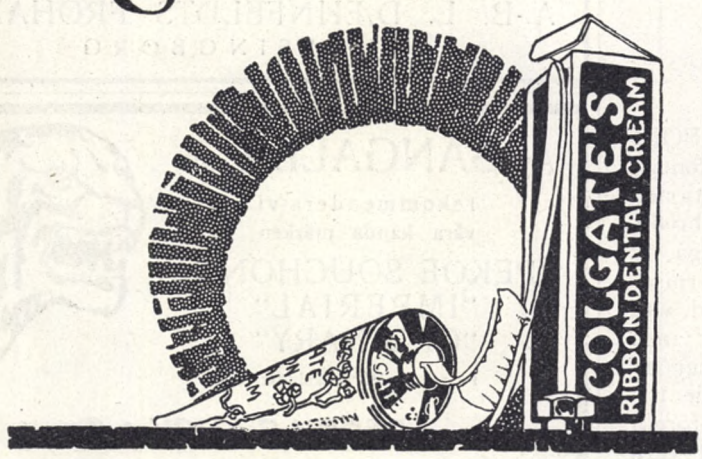

Återgifver tänderna deras naturliga hvithet. Innehåller icke skadliga beståndsdelar.

"Varer svenske!" Gösta sade

och han menade därmed att i svears land man hade offrat åt en farlig sed om man svek den fosterländska plikten för en främmad gäst, glömde att Cloettas svenska varor ständigt äro bäst.

Dessert-Choklad
och
Praliner

Cloettas

Croquettes tillverkas i följande olika sorter: *Croquettes au fondant, Croquettes au lait* **och** *Croquettes Noisette au lait,* **samtliga av yppersta kvalitet.**
Till salu överallt.

LÄSARINNORNAS SPALT.

Sökande, Bekymrade föräldrar, En som älskar sällskap, Hemlös, Fru L. 18 år, Gammal kontorsdam, Bekymrad, Husmor på landet ha svar att avhämta. Insänd svarsporto så tillställa vi Er svaren.

Svar till 5,000 kr.

Hos Madame Yard 19 Rue de la Rampe *Rouen.* (Seine Inf.) Frankrike finnes tillfälle till god, enkel och billig inackordering (sommaren vid kusten).

M:me Yard är dotter till en framstående läroverksrektor i Rouen, och undervisar själv i franska vid ett lyceum i Rouen och kan lämna många goda svenska referenser.

Går antagligen att tillskriva henne i nödfall på svenska.

Amie francaise.

Svar till 5,000 kronor.

Res till Världskurorten Wiesbaden! Första klassens Pensionat kan erhållas från 70—100 Mark pr dag som i svenskt mynt gör Kr. 3,50 à 5,—. Villa Frank, Leberbug 8, Frau de Grach är att rekommendera, m. fl. Skaffa eder Prospekter Wiesbaden genom Nord. Resebyrå, Stockholm eller Städtisches Verkehrsbureau, Wiesbaden. Kurorten med dess milda klimat mycket lämplig för luftrörskatarrer etc. Särskilda Inhalationskurer mot katarrer i luftrören och akut snuva kan erhållas vid Kochbrunn. Lektioner i musik, språk m. m., erhållas i Wisbaden.

Vidare upplysningar lämnas på begäran av

Agronom.

IDUNS SKÖNHETS-INSTITUT

N:r 59. Snälla Fru Skönhetsdoktorn, giv ett gott råd åt en ung flicka. Hur få hög och fyllig byst? Är annars inte mager men har platt barm. Tacksam för svar är Beth.

Ingenting hjälper bättre än djupandningsgymnastik. Hur den går till ser ni i sv. på fr. 24 i n:r 11.

N:r 60. Mångårig Idunprenumerant vore mycket tacksam för råd. Jag ser med förtvivlan att mitt hår börjar gråna vid tinningarna. Det ser ut som om det skulle växa nytt grått hår där. Hårstråna äro 3 à 4 cm. långa. Som jag ej är mer än 33 år och det ej ligger tidigt grånat hår i min släkt undrar jag om det kan vara någon sjukdom i hårrötterna. Har hört att det skulle vara bra insmörja hårbottnen med fett, har just börjat med vaselin. Är kanske märg- eller svavelpomada bättre? Tidvis har jag mycket mjäll. Skall man tvätta håret en gång i månaden eller är det för ofta?

Prenumerant sedan 12 år.

Minst en gång i månaden bör ni tvätta håret enligt beskrivning i sv. på fr. 5 i n:r 3 för i år. Svavelpomada är utmärkt, just emedan hårrötterna nu troligen sakna den erforderliga svavelnäringen. Pomadan ingnides (ej mycket därav) sedan håret torkat efter tvättningen. Även annars också om håret har benägenhet att vara torrt. Mot grånande hår vill jag särskilt anbefalla daglig massage på hårbottnen. Den utföres med fingrarna så att man känner att själva skalpen rör sig. Behövs ej så länge för var gång, blott massagen sker *varje dag.* Efter en tid får ni se att håret synes

Leo-Piller

äro framställda i samråd med framstående specialister i mag- och tarmsjukdomar. Uppfyller de fordringar som Farmakologen, Professorn vid Uuniversitetet i Kristiania Poulsson i sin lärobok i Farmakologi ställer till ett avföringsmedel. Användes av läkare samt på sjukhus och kan tryggt rekommenderas som

ett utmärkt avföringsmedel.

Fås å alla apotek. Tillverkas av A.-B. Leo, Helsingborg.

SINGER
DEN MODERNA SYMASKINEN

Regina

Förnämsta märke för vantar och strumpor.

Finnes i varje välsorterad manufaktur-, tricot- och kortvaruaffär.

Tvätta med

LANGE'S SÅPPULVER
SKYDDSMÄRKE REGISTRERAT

Ett ordnat hem

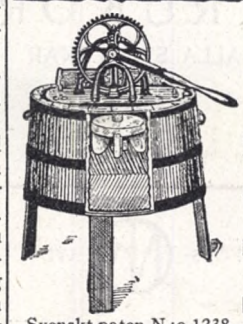

kräver en äkta

Patent-Solidar

tvättmaskin fr. Rurik.

Sparar tid. Sparar händerna. Sparar kläderna.

Svenskt paten N:o 1238.

Den enda tvättmaskin, som tillverkas av ångimpregnerad ek, den enda som utför tvätten med breda träskivor (icke pinnar), det av oss uppfunna vingsystemet, behandlar tvätten lika försiktigt som vid god handtvätt.

Intyg, bruksanvisning, prospekt sändas grattis. Skriv i dag! Flera tusen maskiner redan sålda. **Prisbillig!**

FABRIKEN RURIK
— Karlshamn. —

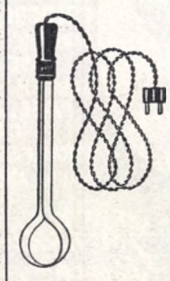

Doppvärmare

för 110, 127 och 220 volt, med 1½ m. snöre.

N:o	Watt	Kr.
1066	200	10:—
1043	300	12:—
1044	450	14:—
1067	600	16:—
1045	1000	22:—

sändas frakt- o. emballagefritt. Ett års garanti.

Jägers Elektriska Aktiebolag
Eskilstuna.

FALU-

ÄTTIKA

— den bästa **konserverings-, mat-** och **bords-ättika** som finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol.

STOCKHOLM.

Rydbergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

Napoleons dagorder löd: "Soldater, sköten Edra fötter!"

Edra fötter

hållas i utmärkt kondition, vilket bidrager till hälsa och välbefinnande, om Ni använder **Tiz Fotkur.** Effektivt vid alla slags fotåkommor, såsom liktornar, fotsvett, valkar, ledknölar, kylskador, nageltrång, ömhet, svullna fötter, hälkramp o. d.

En kartong Tiz Fotkur, med Tiz-lösning, kr. 2.50. Två fraktfritt. Adamssons Hålfotsinlägg 4.75. Uppgiv skonummer. Ny rikt illustrerad prislurant jämte Adamssons receptbok för hemmet gratis o. franco från

ADAMSSONS SJUKVÅRDSAFFÄR, Centralpalatset, Stockholm.

Obs.! Särskild butik för damer!

TROLLKONST

erfordras ej för att frambringa frisk och vacker hy, det behövs blott

Yvy-Tvål.

Den verkar vid ständigt bruk av samma som

ett trollmedel

och erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik,
Ystad.

VITRUMS

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

APOTEKET VASENS DROGHANDELS LABORATORIUM

STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.

Finnes å alla apotek.

Tillfällighet.

Matrumsmöbel från A.-B. Svensk Hemslöjd. Gustaviansk stil. Pris Kr. 1950: — Riks. 21436.

Använd alltid

FLORODOL-TVÅL

Erkänd överlägsen alla in och utländska medtävlare.

mindre grått. Se för övrigt sv. på fr. 19 i n:r 11.

N:r 61. Vad skall 30-årig flicka göra vid sina många små rynkor i pannan och vid ögonen? Har försökt med massage men utan resultat.

Mångårig prenumerant.

Om ni har för vana att rynka pannan måste ni ständigt vara på vakt mot denna ovana. Massage hjälper nog med ihärdighet, men den måste utföras varje afton sedan ansiktet är tvättat med god tvål och varmt vatten. Vid massagen, som alltid sker från mitten av ansiktet och utåt och uppåt, använder ni någon god hudcreme. Se sv. på fr. 48 om rynkor i förtid.

N:r 62. 1) Fick för länge sedan av Iduns oförlikneliga Skönhetsdoktor det rådet att bl. a. köpa *grönt* té. Men sådant har jag ej lyckats att få tag i. Skulle jag därför kunna få veta varifrån jag kan rekvirera det? Likaså ville jag be att få veta vad sådant té kallas, ty jag har ej lyckats träffa någon, som vare sig hört talas om eller sett grönt té. — 2) Vore även ytterst tacksam att få anvisning på någon vätska, lämplig att fukta håret med innan det lägges upp på papiljotter om kvällarna. Vatten synes bleka ur det och göra det benäget att gråna. Elsie.

1) Grönt té kallas sådant té, som endast är torkat och sedan ej brunrostat. Det torde nog vara svårt att få utom i de allra mest sorterade téaffärerna. Hur gråande hår skall behandlas på naturlig väg ser ni i sv. på fr. 60. Men utom detta bör håret för övrigt skötas med vanliga tvättningar en gång i månaden. — 2) Om ni har mörkt hår kan ni med fördel använda vanligt kallt, svagt té att fukta håret med innan ni lägger upp det. Rec. på s. k. *Lockvatten:* 21 gr. stark gummilösning, 21 gr. glycerin, 21 gr. pottaska, 5 dcl. rosenvatten. Upplös pottaskan i rosenvattnet, glycerinen skakas grundligt tillsammans med gummilösningen. Blanda så alla ingredienserna väl och låt det hela stå en vecka. Härmed fuktas håret innan det upplägges på papiljotter.

N:r 63. Mina ögonbryn, som förr varit täta och vackra, ha under en lång tid fallit av, så att nu återstår inte mycket av dem. Jag tror anledning är något eksem eller svampartat. Huden avsöndrar nämligen små vita fjäll, vilka äta sig fast vid hårrötterna och bli som en hård skorpa. Isynnerhet vid tvättning falla håren ohjälpligt av. Blir alldeles förtvivlad över detta. Vad bör jag göra? Vore kanske bäst vända mig till någon hudläkare. Som jag är bosatt på landet faller detta sig ganska svårt, men om det skulle vara nödvändigt vore jag tacksam att få någon adress. Hur få mina ögonbryn som förr? Snar hjälp.

Först måste ni laga att själva ansiktshuden blir mjuk. Tvätta därför ansiktet *varje afton* med varmt vatten och fin tvål och massera sedan in någon god hudcrème. Om ni misstänker att det är något utslag, som förorsakar håravfallet i ögonbrynen, så använd en tid inksalva därpå. När utslaget upphört behandlar ni ögonbrynen med följande: *Stimulerande tinktur för ögonbryn och ögonhår:* 35 gr. lavendelättika, 18 gr. glycerin, 3½ gr. jaborandiextrakt. Ingredienserna omskakas väl; anbringas på ögonbrynen med en liten pensel, likaså på ögonhåren. Penseln avskakas så att intet av vätskan kommer åt själva ögat. — Om ert fall är mycket envist råder jag er att söka läkare. Se adresser i Läkarförteckningen, som fås gratis på alla apotek.

(Forts.)

Titta noga på detta Troll

alla slag, av koppar, bleck och aluminium. Prydliga, praktiska, prisbilliga. Finnas i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleckkärlsfabrik,
Drottningg. 20. - **Kungsör.** - Stockholm.

Det finns otaliga recept

för tillagning av makaroner. Se här ett på en närande och god frukost- och mellanrätt, Makaronipytt: 200 gr. svenska makaroner, 1½ l. vatten, ½ msk. salt, 100 gr. rökt fläsk eller rester av kött, 1 knivsudd smör, peppar och salt efter smak. **Beredning:** Makaronerna förvällas i saltat vatten och kokas mjuka, varefter de läggas i durkslag och överspolas med kallt vatten, som får rinna av. De stekas därefter i stekpanna tillsammans med i små tärningar skuret rökt fläsk, eller överblivet kött.

Köp svensk makaroni!

Caroline Halvorsen:

HAANDBOG I VAEVNING

Innehåller 43 illustrationer av vävstolar och 254 vävmönster. Pris inbunden kr. 8,50. Detta är den största och utförligaste handbok i vävnig, som finnes utgiven i Skandinavien, och har varmt förordats av sådana auktoriteter som "Handarbetets Vänner" och "Johanna Brunssons Vävskola". Att tillgå i alla boklådor eller direkt från "Svenska Bokhandelscentralen A.-B., Stockholm", vilken firma innehar ensamförsäljningen för Sverige.

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig till

såser, bakning, maizenagröt

etc.

Stölma-kameror & material äro bäst!
Erhålles hos våra återförsäljare eller direkt från *Stöltens Foto Hus*, Malmö

SPRINGMADRASSER

Nutidens populäraste Resårmadrass. Ytterst billig. Begär vår senaste prislista. Obs.! Stor prisnedsättning.
A.-B. Skandinaviska Sängresårfabriken
Tel. 344. Karlstad. Tel. 344.

ASTRA-MALTOS
anses av framstående auktoriteter som det bästa kraftmedlet, då det gäller att tillföra organismen lättsmälta kolhydrat. Rekommenderas därför av läkarna för **späda barn och digivande mödrar samt klena personer i alla åldrar.** Pris 1/1 burk 3.25, 1/2 burk 2.—
Fås å apotek, sjukvårdsaffärer m. m. Bruksanvisning medföljer.

Barnfiltar.

Starka, varma, tvättbara, arsenikfria i vackra, moderna mönster och färger tillverkas som specialitet av

Sahlströmska Fabrikens Aktiebolag, Jönköping

Svält ej Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagén, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växtnäringssalt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

SY SJÄLV!
FRU HIORTS MÖNSTERTIDNING
kan hjälpa Eder att få de bästa modellerna.
Prenumerander sändes gratis om Ni skriver till
FRU HIORTS MÖNSTERTIDNINGS FÖRLAG
MALMÖ

—Alltid lika fraiche och ungdomlig! —Ja, crème amoreuse ö Idols övriga skönhetsmedel ha en förunderlig verkan.
Även direkt från fabriken.

LEVYS LAVENDELTVÅL
kan icke överträffas.
Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY, MALMÖ.

Colman's

STÄRKELSE (RIS)
i askar i olika storlekar och 2 kg. paket

Colman's
Repr.: GUST. F. BRATT & Co., Göteborg

BÄSTA MEDEL
FÖR
LÖDNING I HEMMET
ÄR
CITO
Finnes i varje järnhandel.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket "Några beprövade recept för bakning av tårtor m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjölet.
Burkar à 25, 40 och 75 öre.
Handels-A.-B. Sten Sjögren & C:o, Göteborg

Bästa Extrasäng
Försäljes av Hrr Möbel- & Järnhandlare. Även direkt fr. fabriken. Prislurant gratis franko.

PETRIS

ångpreparerade
havregryn och havremjöl
Naturläkekonstens yppersta hjälpmedel.
Läckra och hälsosamma.

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

Förf. till "Vårens bländverk". Att tala om våren så här på höstsidan är väl sent eller väl tidigt — hur man vill. Eder dikt innehåller emellertid ett par rätt täcka strofer, men mot slutet blir metern felaktig, vilket ej kan godkännas, eftersom dikten från början har en strängt bunden form.

Gretchen. Alldeles utan begåvning som novellist är Ni nog inte. Men Edra skildringar tyngas väl mycket av reflexion. Och Eder stil är på sina ställen svulstig, men även på sina ställen ganska god. Sträva därför till större naturlighet i framställningen och berätta helt objektivt samt offra mindre på psykologiska analyser. Låt Edra diktade människor i sina ord och handlingar visa vad som bor i deras inre. Det är allt vad vi f. n. ha anledning säga.

En amatör. Eder önskan om ett extranummer kunna vi av praktisk-ekonomiska skäl ej tillmötesgå.

"Sky". Ja, havet och våren och solnedgången — hur många kollriga rimmare ha inte trampat snett på versfötterna för de ämnenas skull.

"Cinderella". Låt Edert första försök också bli Edert sista.

Elin Juhlin. Fabriksvara.

EXP:S BREVLÅDA.

Signatur: *Skånska 20 år.* Eder annons + porto kostar kr. 8:— som torde insändas varfter densamma införes i fört utkommande nummer.

Lediga platser och Platssökande endast 30 öre pr mm.

LEDIGA PLATSER

Barnfröken eller Nursery Governess.

Svensk eller engelsk, erfaren, barnkär och sykunnig, erhåller plats i en familj med 5 barn av vilka de tre äldsta om 8, 6½ och 5 år komma under hennes ledning. Någon kunskap i pianospelning ger företräde, ävensså genomgången kurs i kindergarten. Besnäget svar till Fru Knut Gadelius, Boo, Stockholm I.

På herrgård i Småland

mottagas instundande 1:sta oktober tvänne flickor som hushållselever. Pris 175 pr mån. Svar till Fru N. Fallenius, Boo, Ekenässjön.

Flicka i 15 års åldern,

som genomgått fem klasser i läroverk önskas för läxläsning med tre småflickor samt för lättare arbete i hemmet där jungfru finnes. Svar till "Gott hem", Falun p. r.

Sjuksköterska

erhåller plats på klinik. Svar med uppgift om lönepretentioner, betygsavskrifter och fotografi till "K. B. L.", Iduns exp., Stockholm.

Använd för hårfärgning det naturliga mörkbruna färgämnet i

ÄKTA VALNÖTSDEKOKT

ENBART VÄLGÖRANDE FÖR HÅRET.
Rekvireras från Fru S. HELLSTRÖM.
Adressen numera Apoteket, Ramnäs.

LUX
(FRÅN SUNLIGHTFABRIKERNA)
Icke såppulver – icke riven tvål – utan egendomliga elfenbensvita flingor med underbar verkan.
KRYMPER EJ YLLE! SKADAR EJ SIDEN!

Barnfröken

van att sysselsätta och med bestämdhet handleda barn får plats i Saltsjöbaden 1 oktober för 2 snälla barn om 3 och 7 år. Fria resor. Svar till "Fru S. S—g', Iduns exp. f. v. b.

En anspråkslös,

bättre flicka, 25—35 år, något kunnig i matlagning, kan erhålla plats hos rådman Zetterlöf i Kongelf att deltaga i alla sinom hus förekommande göromål. Vidare genom brevväxling, om härå reflekteras.

För en plikttrogen barnsköterska eller barnfröken

finnes god plats snarast möjligt. Fyra barn resp. 10½, 8½ och 1¾ år gamla. Svar med rek., ålder och löneanspråk till Box 137, Norrköping.

En snäll, enkel kvinna,

med god uppfostran, kompetent att på egen hand (hjälp till skurning) sköta ensam äldre herres välordnade hem, erhåller plats till 1:sta oktober. Svar till "På landet", p. r. Björkvik.

Barnkär, pålitlig flicka

från gott hem, duktig med sömnad (även linnesöm) erhåller plats i trevligt hem. Ref., betyg o. lönepret. till "Arbetsglädje M. S.", Iduns exp. f. v. b.

Barnkär,

ordentlig och pålitlig barnsköterska eller barnjungfru med goda betyg får plats nu eller från 1 oktober i familj med fyra barn i åldern 2—9 år. Svar med betygsavskrifter och porträtt till Fru M. Alexanderson, Grefmagnigatan 6, Stockholm. R. T. 79292.

Hushållerska.

Kompetent hushållerska erhåller omedelbart anställning såsom föreståndarinna för mindre ungkarlshushåll vid industriell anläggning. Ansökningar åtföljda av betygsavskrifter samt uppgifter om ålder, löneanspråk och referenser insändas till
BERGVIK & ALA NYA A.-B.
— Sandarne. —

En hushålls-fröken

önskas, som kan sköta ett bildat hem med alla bekvämligheter för en liten familj. Hjälp med städning och alla grovsysslor. Inga barn. Tillfälle att grundligt lära engelska. Familjemedlem. Svar till "Home Life", Länstidningen, Västerås f. v. b.

Befattningen som

Vikarierande husmoder

vid Fridhems Folkhög- och lantmannaskola i Svalöv, från den 1 okt. 1921 till den 1 sept. 1922, förklaras härmed till ansökan ledig. Lön 100 kr. pr månad jämte bostad och kost. Eventuellt kan härmed förenas lärarinnebefattning i lanthushållsskolan under tiden 1/5—1/8 med särskild ersättning och dyrtidstillägg. Ansökningar insändas före den 20 sept. till Skolstyrelsen för Fridhem pr Svalöv.

Massös.

Befattningen såsom massös vid Maria sjukhus medicinska avdelning är till ansökan ledig. Avlöningen utgår med 1200 kronor för år jämte dyrtidstillägg, för närvarande 75 procent. Ansökningar ställda till direktören för Maria sjukhus, Stockholm, emottages intill den 1 oktober 1921.

Ledig Värdinneplats

40-årig änkeman, bosatt i en av Sveriges större städer, i god social ställning, stor industriman, söker en fullt kompetent 30—50 års dam att förestå ett större hem och att leda tvenne tolv- femton års barns uppfostran, sund och frisk, av ansedd familj, sann kristen med kvinnligt väsen, musikalisk, jämnt lynne och vardagsmänniska med ordningssinne. Åt fint bildad sjuksköterska eller änka lämnas företräde, gärna skånska — utan äktenskapstankar. Damer, som utan självöverskattning tilltro sig kunna fylla en sådan ställning, torde insända svar med referenser och foto under märket "Förtroendepost 1921", Svenska Telegrambyråns Annonsavdelning, Stockholm.

Hjälpklass-lärarinna.

Ett vakansvikariat å småskollärarinnebefattning vid *Malmö folkskolor* och skyldighet att undervisa i hjälpklass kungöres härmed ledigt att tillträdas den 1 oktober 1921. Sökanden bör hava utbildning för undervisning av sinnesslöa barn. Löneförmåner enligt 1921 års lönestat: lön, tillfälligt lönetillägg, ersättning för övertidsläsning samt för bostad och bränsle tillsammans Kronor 1,912:50, *särskilt arvode för undervisning i hjälpklass* Kr. 200:—, härtill kommer dyrtidstillägg enligt särskilda bestämmelser.

Vikariatet sökes hos Malmö Folkskolestyrelses Undervisningsnämnd snarast möjligt och senast den 28 september 1921.

Malmö i september 1921.

G. THUNANDER,
Malmö stads Folkskoleinspektör.

Den amerikanska elektriska ***hörapparaten ACOUSTICON,*** **som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörselförmåga.** *Förordad av öronspecialister.* **Oumbärlig för lomhörda i kyrka och teater.** *För efterapningar varnas.*
Öronmassageapparaten MASSACON **botar susning för öronen**
ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i S:t Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige:
MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Veijersgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

Enkel, bättre flicka

önskas som husmoders hjälp i tjänstemannafamilj vid västkusten. Sökanden bör hava god handledning med barn (resp. 8, 5 och 2 år) och i övrigt vara kompetent att event. föreslå hemmet. Svar jämte uppgift om ålder, löneanspråk, referenser och foto till "Kontorschef", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

PLATSSÖKANDE

PLATS ÖNSKAS av allvarsam lantbrukaredotter från den 1 nov. till den 20 april för att vara såom husmoders hjälp. Villig deltaga i förekommande göromål. Svar till "Familjemedlem 23 år", Iduns exp. f. v. b.

28-årig lantbrukaredotter

från bättre hem önskar till den 15 okt. —1 nov. plats som husföreståndarinna i ordentligt hem hos ensam herre eller äldre familj, där vänligt bemötande fordras och gives. Svar inom 14 dagar till "Lantbrukaredotter", Postkontoret, Lund.

Husmor,

som i flera år skött större hem i Stockholm, frågar om det finnes någon herre eller dam, gärna där barn finnes, som i sitt hem önskar och värderar en god å glad husmor. Svar märkt "Gott hem 34 år", under adress S. Gumælius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung, bättre flicka,

intresserad av husliga sysslor, van vid sömnad och något matlagning önskar i oktober plats i familj där jungfru finnes. Svar emotses tacksamt under adr. "Som husmors hjälp", Box 116, Borgärdet, Svärdsjö.

Två bättre flickor

önskar plats helst i samma familj. Hushållskunniga. Svar till "18 & 20 år", Smålands Allehandas exp., Jönköping.

Fransyska,

äldre med utmärkta rek. söker plats för barn i höst. Svar till "Pålitlig", Saltsjö-Duvnäs. Telefon Saltsjöbaden 6, en signal.

Plats sökes

till litet vänligt hem, "herre ell. dam", som husföreståndarinna, eller sällskap och hjälp. Mångkunnig, ordningsam och pålitlig. Helst där jungfru finnes. Svar till "T. W. L." Iduns exp. f. v. b.

18-årig flicka

önskar plats, helst i Göteborg i familj att gå frun till handa. Svar inom 8 dagar till "Villig och barnkär", Iduns exp., f. v. b.

Bildad, sjukvårdskunnig flicka

söker plats att sköta klen herre eller dam. Gärna nervsjuk. Svar till "September 1921", Iduns exp. f. v. b.

Ung, bättre flicka,

kunnig i enkel samt finare matlagning och för övrigt husliga sysslor, önskar plats i finare familj där jungfru finnes som husmoderns verkliga hjälp. Tacksam för svar märkt "Snarast", Göteborg 4.

Två unga bildade norska damer

önska plats på större herrgård, till nytta och nöje. Den ene student och språkkunnig, den andre genomgått hushålls- och sykurs. Litet lön önskas. Svar märkt "Familjemedlem 13467", Höydal Ohmes Annonce-Expedition, Kristiania.

Enkel, bildad, 35-årig flicka

söker plats som husföreståndarinna i prästgård eller annat allvarligt hem, där husmor saknas. Kunnig i enkel matlagning, bakning och konservering. Svar märkt "1 nov. eller senare", Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka

(lantbrukaredotter) önskar snarast möjligt plats som hjälp och sällskap i liten bättre familj, helst i Göteborg (är kunnig i sömnad). Svar till "Glad och villig", (inom 8 dagar) Iduns exp.

Enkel, bättre flicka,

med intresse för sjukvård önskar plats. Van och villig deltaga i husliga sysslor. Kunnig i handarb., linnesömnad, samt något klädsömnad. Svar till "Karin 1921", Iduns exp. f. v. b.

25-års lantbrukaredotter,

van vid husliga göromål önskar komma i bättre hem som husmors verkliga hjälp. Gärna där barn finnes. Tacksam för svar till "Helst familjemedlem", Iduns exp. f. v. b.

Ex. barnsköterska

önskar plats nu eller 1 okt. Goda betyg finnes. Svar till "Barnsköterska", p. r. Smögen.

Bildad, musikalisk flicka

önskar plats som hjälp och sällskap i ung och vänlig familj, helst där barn finnes. Svar till "Fritt vivre", Örebro p. r.

Ung norrländska,

som genomgått 8-kl. läroverk med mycket vackra betyg, önskar plats som guvernant helst i eller i närheten av Stockholm. Svar till "Familjemedlem", p. r. Luleå.

Förlovad lantbrukaredotter

önskar plats som familjemedlem å större gård, helst i Skåne eller Sydsverige, för att under husmoders ledning deltaga i hemmets skötsel. Har genomgått hushållsskola och är något sykunnig. Fritt vivre. Svar till "Skånska" p. r. Ystad.

På herrgård

helst där ungdom finnes önskar bildad flicka plats för lärandet av hushåll. Svar till "Intresse", Iduns exp. f. v. b.

I Stockholm

önskar ung flicka, som hjälp och sällskap, plats i finare hem. Kunnig i matl., bakning, konservering, sömnad. Svar till "Herrgårdsflicka", p. r. Mariestad.

Bildad hjälp för hemmen

(guvernanter, husföreståndarinnor etc.) erhålles genom
HEMMENS PLATSFÖRMEDLING,
Malmö. - Tel. 7993.

Föreståndarinneplats

å barnhem event. ålderdomshem sökes av därtill kompetent person. Svar till "Hösten 1921", Annonsbyrån Svea, Norrköping f. v. b.

Bättre flicka,

sjukvårdskunnig, även något hushållsvan önskar till 1:sta nov. plats som familjemedlem i liten fin familj eller hos ensam dam. Svar till "God och glad", Västervik p. r.

Ung, bildad, musikalisk tyska

(Kindergartnerin) söker plats som sällskap för äldre barn. Gärna villig att överta lättare hushållsgöromål. Svar till "Familjemedlem", post restante, Linnégatan, Stockholm.

Flicka

önskar plats i gott hem för att under duglig husmors ledning lära hushåll. Villig deltaga i alla förekommande göromål. Fritt vivre önskvärt. Svar till "Ordentlig", Iduns exp., f. v. b.

Som sällskap

önskar gladlynt ung dam med vacker, kultiverad sångröst och av bästa familj plats i bildat hem. Behärskar engelska språket. Villig att betala för sig. Bästa referenser finnas. Svar adresseras till "Sällskapsdam", A.-B. Svenska- Annonscentralen, Hamngatan 10, Stockholm f. v. b.

I prästgård

eller å större landtgård önskar arbetsvillig, händig, bildad flicka plats under några mån., att mot fritt vivre biträda med husliga sysslor. Svar till "Trevligt hem", Eksund.

INACKORDERINGAR
Comfortable home,

large garden, tennis, offered to one or two Swedish ladies. Lessons given if desired. Miss Haslam, Lyminge near Folkstone. Ref. Elisabet Ohlson, Kungsholmsgatan 20, Stockholm, St. tel. Kh. 907.

PENSIONAT
SOLVIKS BARNPENSION

Adress: SÖDERTÄLJE - Rikst. 497
KINDERGARTEN
SKOLUNDERVISNING
PROSPEKT

Kurorten Wiesbaden

öppen året om. Vintersäsongen synnerligen lämplig för nordbor. Rum och pension fr. Mark 60: — om dagen.
Närmare meddelar det svenska "Hotell Fürstenhof", Wiesbaden eller Nordisk Resebureau, Göteborg.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Med. D:r Emil Kleens

ettåriga kurs för damer och herrar i Massage och Sjukgymnastik börjar den 1 Okt. kl. 10 f. m. N:o 37 Mästersamuelsgatan 2 tr. och fortsätter med biträde av Gymnastikdirektören Fru Elsa Kjellgren till slutet av april 1922. Prospekt begäres städse under adress 43 Engelbrektsgat. Emil A. G. Kleen.

Barnmorskan
Fru Kerstin Danielsson

Götby Prästgård, Tobo.
Åtager sig efter överenskommelse resor till patienter. Referenser på begäran.

GÖTEBORGS GYMNASTISKA INSTITUT

Östra Hamngatan N:o 45
Förmånligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
Ny kurs börjar den 15 september.
I kursen ingår kostnadsfritt undervisning i
Pedagogisk gymnastik, Ortopedisk behandling, Elektrisk behandling, Värmebehandling, Zander-gymnastik, Förbands- och samaritkurs.
Begär illustrerat prospekt.

Gymnastikdirektorsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 15 sept.
Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Institutet för Kvinnliga Läkareassistenter

Nytorgsgatan 23 A, Stockholm
börjar tvåårig utbildningskurs i sept. 1921.
Kursen omfattar: 1) grundläggande teoretisk-praktisk kurs; 2) kurs i huslig ekonomi; 3) praktisk tjänstgöring som sjukgymnast vid badort; 4) praktisk tjänstgöring i sjukvård samt 5) provtjänstgöring som läkareassistent. Minimikompetens: 6 klassers läroverk eller motsvarande. Begränsat antal elevplatser. Kostnadsfri platsförmedling efter godkänd kurs. Läkarereferenser. Kursavgift 1,500 kronor. Alla från institutet utexaminerade elever hava omedelbart erbjudits goda platser. Begär prospekt.

Gurkmjölk,

äkta, fås från E. Schillander, Eskilstuna. 3: 50 fl. plus porto.

Fräkencrème

ICA — Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6: 50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymmagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21. Sthlm.

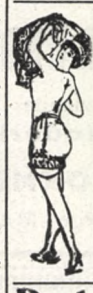

Praktiska,

hygieniska, impregnerade damunderkläder av olika modeller för dag- o. nattbruk samt Dambindor, även i små reseförpackningar, i parti o. minut billigast från

Carl Stangenberg,
Hötorget 10, Stockholm.
A. T. 28690. R. T. 7762.

Babyutstyrslar,

vackra och välsydda av finaste tillbehör. Pr kartong kr. 10.50. Lakan och Örngott Kr. 8,—. Dopklänning och mössa Kr. 6,—.
Dagmar Jacobsons Vitvaru- och Linnesömnadsaffär,
Skolgatan 11, Borås.

Affärsdam eller annan energisk dam

med stor bekantskapskrets kan erhålla en angenäm agentur på vilken med lätthet 25 kr. kan förtjänas pr dag. Tillskriv i dag "Ljus i Mörker", p. r. Göteborg 1.

Gynna Iduns annonsörer!

Fosterbarn,

helst flicka 2—3 år gammal får gott hem där inga småbarn finnes, mot en summa ett för allt. Barnet måste vara av fullt friska föräldrar och utlovas god vård och utbildning. Svar till "5000 kontant", Iduns exp., f. v. b.

Reumatism

botas ofelbart och snabbt medelst det sedan åratal välkända, av apotekare sammansatta MOORLAND. 100-tals intyg.
Pr sats kr. 5: — franco från **Varulagret WASA,**
Kemikalieavd. Stockholm 2.

Birgitta-Skolan
Beridarebansgatan 21.

Kurserna i klädsömnad, linnesöm, barnkläder, kappsömnad och tillskärning börja åter 15 September.
Anmälningar emottagas skriftligen eller å skolans kontor, Beridarebansg. 21, II tr., 10—5. Personligen träffas Fröken Elisabeth Glantzberg 12—3 e. m.
Konstnärlig ledning i broderi och textil: Fru Ester Hoffsten-Lindwall. Elevskolan: Fröken Ester Nilsson.
De populära aftonkurserna med lägre avgifter i klädsömnad och kappsömnad börja även 15 Sept.
Riks 108 63. Allm. 41 48. GLANTZBERG & C:o.

Önnestads Folkhögskola

i Krist:s län — 1868 grundade

Avdelningen för kvinnliga elever — vinterkurs — börjar 1 november. 5 månaders rent teoretisk kurs, förberedande för skolköks-lärarinneutbildning, seminarier m. m. Allm. bildande. Utm. undervisningsmöjligheter. Stipendier av statsmedel. Billig. Prosp. mot 40 öres porto genom rektor YNGVE MELANDER, Önnestad.

Örebro Fröbel-Seminarium.

Utbildning för barnträdgårdar, hem, barnkrubbor o. d. anstalter. Nya kurser börja 15 sept. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan *Maria Kjellmark.* Riks 1920.

Den som vill vårda sitt utseende och motverka solens skadliga inverkan bör ingnida huden med någon lämplig hudcrême. Ett preparat som visat sig oöverträffat i detta hänseende är *S:ta Birgittas äkta Citron-Crême.*

VID ASTMAANFALL

användes Apoteket Vasens i Göteborg utmärkta rökmedel

ASTHMATOL

som ger omedelbar lindring. Pris kr. 2.75 pr burk. - Sändes mot postförskott.

Huru bli av med huvudvärken?

Smärt- och feberstillande medel åstadkomma ofta hjärtsvaghet, hjärtklappning, susning för öronen och svettningar. Dr. Stohrs Kephaldoltabletter äro absolut fria från sådana verkningar på hjärta och andra organ samt hava snabb verkan utan efterverkningar. Kephaldoltabletter äro med bästa resultat också i elakartade fall sedan åratal i användning hos de främsta kliniker och läkare samt rekommenderas till det bästa. Finnas å alla apotek.

Den amerikanska kvinnan

är känd för sin persikolena sköna hy. Hennes hemliga medhjälpare i striden mot rynkig, slapp och oren hy är det nya oöverträffade skönhetsmedlet Velvet Complexion som är en mjölkliknande vätska sammansatt av äkta mandel.
Följ noga bruksanvisningen. Försäljes hos alla Parfymaffärer samt av importören AB PARFYMERI BARLACH, Stockholm C.
Pris per flaska 5.50 och 8.— kronor.

För den nyfödde.

Reklamkartongen med komplett, fin välsydd utstyrsel à Kr. 15 samt Extra elegant à Kr. 19 och 25. Mönster medf. Enbart mönster 2: 50. Fru Caeparsson, 3 Järntorgsgat., Örebro

Hemslöjdskolan
i Rättvik

börjar nu kurs i vävnad 1 okt. Helinackordering. Även några hushållselever mottages. Underv. av exam. skolkökslärarinna. Skolan har högt och vackert läge vid Siljan. Prospekt mot porto.

A home offered

to one or even two young Swedish ladies by an English lady and her husband, a retired Indian officer, residing near Bournemouth, a winter health resort opposite the Isle of Wight. Every facility given to learn English.
Terms 4 guineas weekly.
Reference required and given.
Professor N. Hj. Nilsson, Svalöf, has kindly offered to receive inquires.

Stockholms Linnedepôt

emottager beställning å Barn- & Damunderkläder.
BERGSGATAN 35 A III
Allm. tel. K. 50601.

Vägglöss

Desinf. med amerik. gassystem (ej cyankalium). Ej risk eller obehag för grannar. Specialité: Kackerlackor, Mal och Vägglöss.
Nordiska Desinfektions Anstalt.
Riks 804 85. Allm. 168 13.

Vackra lockar

kunna alla damer få genom att använda hårlocksstålfjädern "Mary", amerikansk metod. Vågar och lockar håret på några minuter. Ingen bränning som fördärvar håret. Pris pr sats med bruksanv. 1.75, + porto mot postförskott från
A. H. FORSGREN, SANDVIKEN 3.

IDUNS PAPPER

GRANSHOLMS FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - - GEMLA - - ANLAGT 1803
Specialbruk för finare papperssorter.

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:
R. W. STARE
R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30